

3^a pñ.

E

bas fuit virgo integerrimus. Et apostolus paulus dicitur fuisse purissimus virgo. Et de nichodemus credis. verisimiliter ad ostendendum quod virtus castitatis est illa que maxime fructificat in sapia unde salomon dicitur ecclesiastici quod voluit se separare a voluptatibus carnis ut suum animam transferret ad sapientiam.

Tertia consideratio est. Ad quam formam illud vas fuit figuratum. vasa autem postquam fabricata sunt in grosso solent diuersimode figurari secundum voluntatem artificis.

Intelligendum est tamen quod tempore christi fuerunt quattuor religiones et synagoge sub quibus regulabantur viri diuersimode de religiosi. Et prima fuit herodianorum qui insistebant diuine scripture auctoritati dicentes herodes esse christum pro eo quod regnauit eo tempore quo Daniel prophetauit christum esse. secundum. Secunda fuit sacerdotum qui insistebant austeritati unde propter rigorem penitentie fuerunt sic vocati secundum magistrum historiay. Tertia fuit eorum qui insistebant pauperitati unde nihil possidebant ut dicitur idem magister.

Quarta fuit phariseorum qui insistebant sanctitati unde portabant in fronte eorum legem scriptam diuinorum preceptorum et in brachio recordantur eorum semper et illud vocabatur phylacteria et in sinibus ponebant aculos quibus stimulareretur ad prosequendum diuina mandata dicente domino in euangelio. Dilatate symbrias suas etc. Et de illorum religione fuit sanctus paulus postquam fuit nutritus in scola predicta ut ipse testatur ad philip. 3. Sed attendendum est quod omnes alij ordines errabant in fide. quia scilicet primo herodianus ponebant christum vnum tyrannum contra testamentum oium prophetarum. Secundo Sadducei negabant resurrectionem ut dicitur in euangelio. Tercio pharisei ponebant quod oeduramentum erat periculum secundum deum sepelium. Quarto pharisei confitebantur totam legem veteris testamenti. Et ideo beatus paulus sicut boni indolis adolescens istam religionem tanquam meliorem elegit. alioquin si ista secta fuisset erronea nunquam

apostolus dixisset post suam conversionem phariseus sum et filius phariseorum act. 23. tunc peccasset notabiliter in confitendo heresim. Et ideo quod nunquam a fide discesserat adhuc vas electionis erat etc.

4^a pñ.

Quarta consideratio est. Qualiter illud vas fuit confractum. Contingit enim quandoque quod postquam vas erit bene formatum ab artifice confringatur a seipso si cadat ab alto. Ita si illud vas a gamaliel fuit optime formatum et depuratum et depectum: quia fuit peccatis sapientie sublimatum. fuit a seipso confractum dicente eo ad galat. 3. proficebam in iudaismo peccatis.

Intelligendum est tamen quod quattuor fuerunt euersiones que illud vas impulerunt ad casum. Et primo fuit sui magistri contumacia effrenata licet enim videret quod suus magister gamaliel christi discipulos defendere ut haberetur in act. non solum assentiret: sed etiam ad oppositum in ceteris discipulis gamalielis in christum credentibus et sua bonitate et humilitate et ipso residente ex sua sublimitate ceteros contempnebat.

Secunda fuit sui ipsius presumptio in debita sicut enim omnes homines errant eo quod omnia seire existimant. et ideo veritatem inquirere contemunt: sicut ille cernens quod alios in sapientia excedebat ad veritatem fidei christiane in prophetis contenta aspiceret non dignabatur. Tertia fuit ipsius stultus immoderata reputatio. Sunt enim aliqui qui se tantum reputant quod non credunt aliquem defectum in se cadere posse. Ita iste religionem phariseorum quam susceperat ita certissimam putabat quod existimabat ipsam non posse errare: nec se in ipsa perseverando in defectum posse cadere. Et quod videbat quod illa religio communiter in christum non credebatur. Recte credere renuebat. Quarta fuit sue doctrine dilectio inordinata quia sicut aliqui suam doctrinam ita inordinate diligunt quod nihil aliud audire volunt. et ex hoc sponte errant. Ita iste doctrinam iudaicam diligens quod propter nimium eius zelus errauit. unde dicit ad galat. 3. Abundantius quidem emulatores christi paternarum meorum traditionum etc.

1^a pñ.

#

B

Quinta consideratio est. Qualiter istud vas fuit reparatum. Quando enim preciosa vasa fracta sunt solent cum diligentia reparari. Istius autem reparatio facta fuit in sua conversione act. 9. In qua quidem conversione notantur septem actus: quos deus conuenienter in peccatoris conversione vult quod ostendat. Quorum primum est. quod se peccatorem totaliter cognoscat delicta intendendo et considerando. Et ideo dicitur quod circumfulsit eius lux de celo etc. Secundus est quod peccator pauescat confitendo non solum penam quam propter peccata meruit: sed etiam quantas gloriam amittit. Et ideo sequitur quod in terra fuit. scilicet prostratus tremens ac stupens act. 9. 3°. Tertius est quod peccator penam eternam timeat. et ideo ibi sequitur. Saulle saule quid me persequeris etc. Quartus est quod peccator confortetur ne desperet. Et ideo christus sibi apparuit ut ibidem dicitur. Quintus est quod peccator cito peniteat. Et ideo ibi dicit. Nunc quid vis me facere. Sextus est quod peccator erudiat ut se custodire sciat et operari. Et ideo sequitur surge et vade in ciuitatem et ibi dicitur tibi quid te oporteat facere etc.

Septimus est quod peccator excedatur ne mala aspiciat. Et ideo dicitur ibi. Surrexit autem paulus de terra apertis oculis: nihil videbat. scilicet corruptibilis a mundo secundum illud quod scribitur ad the. 2.

Siquis se mundauerit ab istis erit vas sanctificatum in nomine domini etc.

6^a pñ.

Sexta consideratio est. Qualiter illud vas fuerit purificatum. Oportet enim vas postquam reparatum fuerit purificari. Ita postquam vas electionis fuit reparatum in sua conversione decuit ut purificaretur in baptismi regeneratione. In qua fuerunt quattuor miracula perpetrata. Et primum fuit diuina reuelatio quod christus apparuit ananie et apparuit sibi mysterium per reuelationem actum. nono capitulo. Secundum fuit oculorum apertio: quod ut imposuit manum statim squame ceciderunt et lumen recepit. Tertium fuit sancti spiritus infusio: quod ibi dixit ananias dominus misit

me ut lumen recipias et implearis spiritu sancto. Quartum fuit peccatorum suorum plenaria remissio. quia in baptismo suum minis omnia peccata diluuntur ut testatur Petrus act. 2. Istam autem indulgentiam consecutus est quadruplici ratione. Quarum prima fuit. quia mala operabatur ignorans unde dicitur 1°. the. Ideo misericordiam consecutus sum. quia ignorans feci in incredulitate mea. Secunda fuit: quia bonum persequabatur quia si pro bono zelans. scilicet pro legis obseruatione. unde dicebat act. xvi. ca. Estimabam me aduersum nomen iesu agere debere. Tertia fuit. quia christus talem manifestauit veritatem sue fidei. unde dicebat discipulis quis persequabatur nos ante. nunc autem euangelizat ad galat. 3.

Quarta fuit quia christus in eo abundantiis sue clementie bonitatem manifestauit. unde dicitur ad the. 1. Ideo misericordiam consecutus sum ut in me ostenderet christus omnem patientiam ad informationem eorum qui credituri sunt illi etc. Intelligendum est tamen quod circa eius baptismum notantur due veritates. Quarum prima fuit compunctio carnis. quia stetit tribus diebus sine cibo et potu etc. Secunda fuit oratio de nota dicente domino de eo. Ecce enim orat ut pro ipso sic emendato dicatur illud prouer. 3. Aufer rubiginem de argento et egredietur vas purissimum etc.

Septima consideratio est. Qualiter illud vas fuit purificatum. Oportet enim vas purificari purgatum per ignem. Ita vas electiois fuit purificatum in multiplici camino tribulationis secundum quod christus ei permittit act. 4. Ego enim ostendam ei quanta oportet eum pro nomine meo pati. Intelligendum est tamen quod ille apostolus fuit quadrupliciter emendatus. Et primo vinculis et carceribus. Sicut enim alios alligauerat et carceri mancipauerat. Ita fuit multipliciter carceratus captus vincularum et compeditus. ut patet in act. 23. Secundo plagis et verberibus: quia sic alligatus et flagellauerat. ita ipse fuit et

vii pñ.

E

gis cecus et quinque plagatus: ut refert ad cor. Tertio periculis et terroribus: sicut alios terruerat dominando spiras minarum et cedis indisciplinatos domini. Ita fuit in mirabilibus periculis et terroribus in terra et in mari ut ibidem dicitur.

Quarto mortis damnationibus quia sicut ipse ecclesiam deuastabat. et ipso fauente fuit sanctus stephanus oppellus lapidibus ita ipse fuit semel lapidatus sed virtute diuina saluatus: ut habetur act. 14. Ideo dicitur eccli. 17. vasa figuli probat fornax et hoies iustos tentatio tribulatio.

8^a pñ. Octaua consideratio est Qualiter illud vas fuit adornatum. Nam postquam vasa preciosa sunt probata solent ornari lapidibus preciosis. Illud autem vas electionis fuit singulariter ornatum virtute quadruplici scilicet primo virtute auferitatis corpore castigantis: quia in fame siti et frigore et nuditate domino seruiebat ut dicitur p. cor. 12. unde 2^a cor. 9. Castigo corpus meum et.

Secundo virtute humilitatis subiectis: quia cum esset magnus in doctrina et meritis seipsum minimum reputabat omnium aliorum. Ideo enim inquit. Ego sum minimus et. Et hinc adiuncta sunt virtus paupertatis omnia abnegantis. Ideo dicebat. l. thi. 6. habentes alimenta et quibus tegamur hiis contenti sumus. Tertio virtute pietatis misericordis: quia tanta misericordia mouebatur ad aliarum salutem. ut sicut matres eos continue parturire dicebat. Filii mei quos iterum parturio donec in vobis perfectus formetur christus ad galat. 4. Et quia penas sentiebat omnem ex abundantia pietatis dicebat. 2. cor. 11. Quis infirmatur et ego non infirmor et. Quarto virtute charitatis ipsum ad modum arboris totaliter accensi inflammantis. De qua dicitur. Ex abundantia cordis os loquitur. Ideo semper de eo loquebatur vñ dicebat ad Ro. 8. Quis me separabit a charitate christi et post pauca. Tertius super quod neque mori neque vita et. Ex quo loco colligitur quod ipse tam fuerat in gratia confirmatus sicut ceteri apostoli in receptione spiritus sancti alioquin certus non fuisset si peccare potuisset.

Nona consideratio est Qualiter istud vas fuerit annumeratum. vasa enim omnia ta preciosis margaritis solent in testamentis regum annumerari cum ceteris. Et isto modo fuit illud vas electionis annumeratum cum preciosis ecclesie vasis eterni regis. scilicet apostolis unde dicit beatus Bre. Quod ipse meruit throni sui. possidere loquendo de illis thronis quos christus. xij. apostolis promissit Luc. 22. Ista autem annumeratio est difficilis ad intelligendum: cum sint scilicet apostoli preter ipsum nisi amoueretur unus apostolus. Eum sanctus matthias ante pro tuda fuerat electus antequam ille conuersus. et ideo impossibile est. nisi quod aut numerus thronorum sit multiplicatus et tunc non essent scilicet 13. 13. Aut quod duo sint in uno throno: ut puta petrus et paulus. et tunc eadem ratione omnes. Aut quod singuli in istis thronis et tunc ita bene 13. sicut et. Et sic hoc intelligi potest quod ipse possedit thronum. 13. Et quilibet de ordine apostolorum si fuisset. Et propter quatuor proprietates duodenarii numeri. Quarum prima est. Quod duodenarius numerus est primus abundans quia primus cuius partes aliquote reddunt plus quam suum totum et illa apostolorum perfectio fuit prima: quia redounda uit in mundum inter omnes ordines sanctorum iuxta dictum dominici. Alii laborauerunt et vos in labores eorum introistis. Secunda est quod duodenarius numerus constat ex primo numero perfecto bis sumptus qui est senarius sicut declarat beatus Aug. super gen. ad litteram. In quo datur intelligi quod in apostolis fuit geminata perfectio preceptorum et consiliorum christi.

Tertia est quod duodenarius numerus constat ex ternario et quaternario super se reductos: ut quater tria. et ter quater. In quo significatur quod apostolica perfectio constat in tribus virtutibus theologicis et quatuor cardinalibus et. Quarta est. Quia duodenarius numerus est primus numerus compositus ex pluribus numeris ita quod numerus articulatus eo quod simplex pertinet ad diuinitatem numerus autem videtur rursus qui est primus compositus pertinet

ad eum qui constat ex diuinitate perfecta humana nitati secundum dignitatem nature create. Numerus autem duodenarius ad apostolorum dignitatem qui est immediate post christum secundum beatum dionysium. et sic beatus paulus fuit in throno 13. signatus per duodecim numerum secundum illud ad galat. 2. Qui operatus est Petro in apostolatu operatus est mihi inter gentes et.

12^a pñ. Tercia consideratio est. Qualiter istud vas fuit repletum. Solent enim vasa preciosa aliquibus preciosis repleti. sed nullum rationale vas in hac vita creaturis repleti potest de communi lege quia extra deum nullum ens potest quietare appetitum rationalem. Illud autem vas electionis repletum fuit singulari privilegio quando raptum fuit usque ad tertium celum. Et in illo raptu quatuor preconiata sunt notanda. Quorum scilicet prima est. Quod in illo raptu vidit deum per essentiam sicut videtur sancti in vita eterna ut docet expresse beatus Augustinus.

Secundum est de eius auditione. quia audiuit secreta inenarrabilia sicut scribitur in preallegato ca. Quia audiuit archana verba que non licet homini loqui.

Tertium est de ipsius inflammatione. Quia sicut intelligentia ipsius fuit beatifice illuminata. ita eius voluntas fuit beatifice inflammata ut beatifice diligeret: sicut beatifice cernebat. et clare secundum communita dicta. Eum talis dilectio talem visionem sequatur. Quartum est de ipsius memorie retentione. quia illius visionis fuit postea non inmemor cum de ipso postea loqueretur ut patuit supra unde oportebat omnium visorum in eo species remanuisse depictas. Et per hoc inducitur dionysius de diuinis nominibus dicens. quod qui vidisset animam pauli vidisset totam celestem patriam secundum quod est ordinata: sicut in quodam speculo spirituali. Ex quibus colligitur quatuor privilegia fuisse in eius anima.

Quorum scilicet primum est. Quia eius anima fuerit inobfuscatiliter decorata quod

intelligibilibus speciebus totius celestis curie assimilata sicut aula in qua depicta sunt optima facta. Secundum est quod ipsa fuit immobiliter quietata: quia vñ. ultimo finem citra quod nullum humanum quiescit secundum beatum Aug. primo confessio num. Tertium est quod ipsa fuit infatigabiliter sociata: quia licet noster appetitus aliquod bonum finitum non possit satiare tamen bonum infinitum ipsum satiat et eius capacitatem transcendit quod tunc bonum habebit pro fructificationis obiecto et.

Quartum est quod fuit indubitante certificata: quia illa que sunt fides nostre videtur intuitus et sic certitudinaliter cognouit: cum omnis intuitiva notitia sit euidentissima. Et idcirco de credibilibus certificatus dicebat 2. thi. 2. Scio cui credidi. et certus sum et cetera.

Undecima consideratio est. Qualiter illud vas fuit communicatum. solent enim vasa postquam repleta sunt communicari. et ad illum finem omne vas repletur. Illud autem electionis vas fuit communicatum quadrupliciter. Primo per actum secreta reuelationis. quia illa que in celo videntur beatus dionysius. Hieronymo reuelantur et publicantur archana. et per hec tota vntuersalis ecclesia notitiam celestium ordinum sumpsit. unde dicit dionysius. de diuinis nominibus quod paulus erat communis sol sibi et Hieronymo suo magistro. immo dicit quod est sol mundi. Secundo per actus publice predicationis: quia infra triginta annos: ut testatur Criso. de laudibus pauli ab occidente in orientem perueniens hispanie euangelium predicauit et. Tertio per actum sublimis descriptionis: quod doctrinam fidei christiane ita descripsit subtiliter ut eius documenta licet in se clara tamen difficilia ea magis apostoli reputabat unde dicit in secunda canonica sua 3^a ca. Quod eius epistole que descripte fuerunt secundum datam ei sapientiam a deo continent aliqua difficilia intellectus. Quarto per actum exemplaris conuersationis: quia in moralibus plus mouent facta quam verba. Ideo cum nonnulli sibi detraxerit di

centes q^{uod} eius epistole graues erant et fortes. potentia autem rationis infinita. 2° cor. 10. dicit. Quales sumus per epistolam. verbo absentes tales inquit et presentes in facto. Intelligendum est tamen quod in tali communicatione legis floruisse quatuor miraculorum generibus. f. Primo de mones fugando act. xix. ca. Secundo serpentes cohercendo ibidem. 24. qm viperam illeus exussit in ignem. Tercio egritudines sanando per psonales manus ipo sitionem oem. f. egritudine sanabat. ut ibi dem dicit. Quarto mortuos suscitando. q^{uod} dñ sermonem protraheret mortuum suscitauit sibi oblatu act. 20. Ideo dicit ad Ro. 15. Non audeo dicere aliquid eorum que per me nō efficit xps in virtute signor et prodigiorum que ipse brñs paulus apostolus fecit.

¶ Duodecima consideratio est Qualiter illud vas fuit oblatum. Solent enim vasa preciosa offerri magnis. principibus in aliquo repositoio unde extrahuntur. eleuato operculo eius. Et per illum modum fuit vas electiois ab ecclesia militate oblatum xpo in sua decollatione capite. eleuato tanq^{ue} operculo corporis quod erat repositio illius vasis quo ad animā In illa autem oblatione narrat. b. dion. quatuor notabilia in epistola ad titum de trāsitu apostolorum. Quorum primus est de ipsorum separatione. Quando enim separati fuerunt in biuio ut Petrus ducere ad crucem que erat pena ignobilis. et paulus ad decollationem. q^{uod} erat nobilis dicit q^{uod} ligauerunt colūnas mundi et dāta sibi mutuo pace dixit petro paulus. pax tibi fundamentum ecclesiarum et pastor ouium xpi. Et petrus ad paulum dixit vade in pace predicator bonorum et meditatio salutis iustorum. Et cum seperassent eos. Ego inquit dion. secutus sum magistrum meum paulum et. Secundum notabile est de pauli decollatione. Quando enim fuit de collatus caput eius dominum iesum clara voce expressit ut ibidem habetur. dicit tamen cōmuniter q^{uod} illa expressio fuit trina. et q^{uod} caput tres saltus fecit cum trina

et pressione et in quolibet loco ortus fuit vnus sons et. Tercium notabile est de eius appitione. q^{uod} eadē hora vidit dion. ut ipse refert ambos apostolos vrbem ingredientes coronatos manu ad manum cum in gēti lumine et gloria. et beatus paulus apparēs meronifit promissit eternum et eum terribiliter. Quartum notabile fuit de pauli capitis reuelatione q^{uod} pro lectum in fossa fuerat et ideo non repertus sed cum rex precepisset foueam purgari fuit in agrum prolectum cum alijs purgamentis. et quidam pastor ponens super baculum suum videbat cunctis noctibus lumen super illud descendere et nunciant patriarche cum clericis et dicentibus omnibus caput est pauli tñc portabant illud iungere corpori suo quod patriarcha prohibuit credens alicuius alterius martyris esse tanto corpori coniungere. Sed posuerunt caput ad pedes. et tunc per miraculum caput fuit collo coniunctum. De illo autem felici trāsitu loquebatur ad thi. 4°. Tempus mee resolutionis instat et.

¶ Decima tertia consideratio est. In quo loco fuit illud vas electiois repositum. Solent enim preciosa vasa postquā sunt oblata principibus reponi in eorum thesauris et quanto preciosiora in locis reponuntur dignioribus. Et ideo q^{uod} illud vas inter cetera vasa militantis ecclesie fuit preciosissimum. Ideo fuit ut creditur in ordine seraphym repositum. Cuius sunt quatuor signa scilicet. Primum est puritas sincerā. Secundum est claritas serena. Tercium est viuacitas motiua. Quartus est charitas inflammatiua. Que omnes sunt seraphym proprietates. ut dicitur. 7. celestis Hierarchie. Et illa in ipso perfecte floruerūt. ut patet manifeste in epistolis suis ut ei conueniat quod scribitur ecclesiasti. ci. 43. Vasa castrorum in excelsis collocantur. Quod etiam nobis concedat christus iesus Amen.

¶ In festo sancte marie magdalene Sermo primus.

K

p^o p^o.

S

Aria optimam partem elegit que non auferetur ab ea in eternum et. Luc. xij. ca. In hoc verbo ad laudem marie magdalene duo proponuntur in verbis propositis. Primo vita contemplatiua qua floruit in hac vita. ibi maria optimaz et. que vita contemplatiua melior est q^{uod} actiua secundum Aug. quia illa vacat circa deum ista circa proximum. de qua vita contemplatiua scribitur in Joāne q^{uod} christus orans pro resuscitatione lazari eleuatis oculis suspexit in celum. unde nihil aliud est vita contemplatiua q^{uod} ad celum oculorum eleuato. Secundo ponitur vita beatifica qua floruit in patria ibi. Non auferetur ab ea. que vita est immortalis et incorruptibilis. q^{uod} ibi mors ultra non erit. q^{uod} prima abierunt. Circa solēnitatem huius dñe occurrūt septē consideratiōes.

Quarū scilicet prima ē de eius natura et propagatione. Circa quam est sciendū quod ipsa fuit de tribu Iuda. unde refert historia vite sue q^{uod} ipsa fuit de genere regali. Sola enim tribus Iuda erat tribus regalis. ut patet in veteri testamento. Que tribus fuit dotata quadruplici priuilegio inter alia. que quidem priuilegia cōueniunt beate marie magdalene. Primum fuit q^{uod} christus fuit de ea natus. Math. i. Judas ponitur in quarto gradu generationis cum dicitur. Jacob genuit Iudam et fratres ei^{us} in trās migratione babylonis. Sic xps p^{er} fidē natus fuit in mēte illius domine. quando cum per fidem cognouit p^{atrem} et cum cognouit in ciuitate eius super oēs mulieres. quas conuertit predicando cum martha sorore sua. unde ad litteram eadē confessionem fecerunt quam petrus. cum christus interrogaret. Eredis hoc. f. ego sim resurrectio et vita. Rndit pro se et soror sua sicut beatus Petrus pro se et apostolis suis. Ego credidi q^{uod} tu es christus filius dei viui. unde primo fuit confessa veram christi humanitatem contra illos hereticos qui dixerunt xpm suscepisse carnes fantasticas ut faciunt angeli cum apparerent. Cum tamen fuerit prophetatum xps

nasci de semine dñi secundum carnem.

Secundo fuit confessa equalem cum patre deitatem dicens filius dei viui qui est deus sicut filius hominis est homo. contra arium qui dixit filius minorem patre. Tercio fuit confessa mundi redemptorem et saluatorem quando dicit qui in hūc mundum venisti contra illos qui dicunt nos posse saluari proprijs meritis. de qua confessione in ps. Confessio eius super celum et terram quia ecclesia tam militās q^{uod} triumphans confitetur has tres veritates.

Secundū priuilegium est q^{uod} et ea reges eligebantur. officium enim regis proprius est defensare. Sic illa domina fuit et est de sententijs contra diabolum ad confidēdū de diuina misericordia. Imo p^{ro} eo q^{uod} xpus eiecit de ea. 7. demonia est nobis confidēdum de venia peccatorum. et ob hoc xpus fuit ei familiaris ut suo exemplo peccatores non desperent de venia. Ideo suo modo est in aduocata eligenda pro peccatoribus sicut regia pro pauperibus apud regē intercedit. Tercium priuilegium est q^{uod} eius soror fuit in parte australi. ioseph. 15. q^{uod} pars est secundior propter solis pñtā. Sic magdalena post conuersionē suam fuit in opib^{us} et uotis fecundissima xps semp vel frequenter sequēdo et sibi de bonis suis ministrādo. 2. ut uideres alique que crāt curate ab spiritib^{us} immūdis eū sequebant. f. maria magdalena et ioāna et multe alie. et ministrabat ei de facultatibus suis. et tandem pro xpo oia vendidit et ad pedes apostolorum posuit. vñ potuit dicere sic et petrus. Ecce nos reliquimus oia et secuti sumus te. Quartum priuilegium est q^{uod} ciuitas hierusalē sibi in sortem accidit que erat ciuitas regalis. interpretatur autem visio pacis in qua fuit recepta maria magdalena ad quā uidit eam ascendere cum choris angelorum martha iacēs infirma.

Secunda consideratio est de sua conuersione. Vbi quatuor declarantur ad peccatam conuersionem seu contritionem requisita. Et primū fuit uerecūdia sue cōfessio. Secūda fuit in ea dolor et cōtritiō. Tercia fuit in ea deuota supplicatio.

23 p^o.

25

Quarta fuit in ea operis satisfactio.

Primo fuit in ea verecunda confusio. Ideo itans secus retro pedes dñi lachrymis et. Ad respexit eū in facie. de q̄ dicit efrē 9. Deus meus confundor et erubescō elchare faciem meā ad te. Ecce debet plus homo confundi corā deo et angelis de peccatis q̄ corā hōibz. Secūdo fuit dolor et contritio. Voluit enim tā q̄ mentem sedauit q̄ mortem incurrit tā q̄ deteriore ancillā se fecit tā q̄ deū offendit. de qua contritione dicitur q̄ cepit rigare pedes eius et habūdantia lachrymarum signū contritionis fuit. de qua contritione habetur in ps. Eorū contritū et humilitatē et.

Tercio deuota supplicatio fuit. sic dō orans misericordiā est consecutus. hec supplicatio patet in osculo. Quarto operis satisfactio: q̄ non sufficit otare nisi hō opere satisfaciāt. sicut non sufficit alieni reconciliari nisi satisfaciāt de dāno dato. et ideo vnguentū vngēbat pedes et tergebat. Tergere enim secundum Bre. est pauperibus pie subuenire. ita q̄ in quattuor in quibus peccat consuevit deum offendere ipsa satisfecit. Quia p̄ offendit in vanis aspectibus propter quod lachrymabatur. Secūdo in cunctis criminibus. Iocapillis tergebat pedes iesu. Tercio in vbiis turpibus. ideo osculabatur. Quarto in vagis discursibus. Ideo secus pedes dñi sedebat cupide audiens verbum illius. Et pro omnibus istis tamen vocatur aldarīa. I. amarū mare. q̄ in tantum fuit amaricata vt peccata quantis ad penam et culpam fuerunt ei indulta. vnde xps ei dixit. Remittuntur tibi peccata tua.

5^a pñ.

Tertia consideratio est de dilectione. ip̄ius ad xpm. vbi offendit se diligere xpm in quattuor gradibus dilectionis. Quorum primum est fugere omnem offensam dilecti iuxta illud ps. qui diligitis deum odite malum. sic et ipsa post conuersiones suam odiuit omne malum. sic q̄ creditur q̄ nunquā peccasset mortali. In cuius signū xps dixit ei. vade et amplius noli peccare. Secundus est compati dilecto in casu necessitatis. sic et ipsa secuta est christū

tempore passionis vna cum christi matre et sororibus matris christi et. Tertius est laudes dilecti predicare. Sic et ipsa seminavit verbi semina in toto regio maris. unde conuertit principes maris et virorem suscitauit a mortuis: propter quod fere totam prouinciā ad fidem christi conuertit. Nota historiam et. Quartus est desiderare honorem dilecti et gloriam. Sicut ipsa desiderauit gloriā resurrectionis christi. ppter quod recedentibus discipulis non recedebat. sed amore eius succensa ardebat desiderio secundum Bre. propter eius nimium amorem primo sibi apparuit. de quo desiderio scribitur in ps. Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum et.

4^a pñ.

Quarta consideratio est de dilectione christi ad eam quod patuit in excusatione quadruplici. Quarum primo ad martham quando accusauit eam de ociositate quando dixit. Domine non est tibi cure q̄ soror mea reliquit me sola ministrare. vix ergo illi et. Tunc christus eius factus est adiutor et. secundum Aug. tunc excusans eam christus duo dixit. vñ ex parte marthe dicens. Aladarīa martha sollicita es et. Aliud ex parte marie dicens optimam et. Secundo excusat eam apud symonem leprosum qui accusauit eam de immundicia quando dixit hic si esset propheta sciret que et qualis et. Tunc excusans eam dixit vñum ex parte symonis arguens eam de neglīgētia. Aliud ex parte marie collaudans eam de amicitia dicens. Dimissa sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum. Tercio excusauit eam apud iudam qui accusauit eam de prodigalitate quando dixit. vt quid prodigio ista vnguentū vbi duo dixit in excusando. vñum ex parte apostolorum. Mas pauperes semper habebitis vobiscum. Aliud ex parte marie dñi. Quod habuit hec fecit. Altitens enim vnguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit id est figuram sepulture mee seu passionis que imminet. Quarto excusauit eam apud patrem de duobus.

Primum de obmissis. Secundo de commissis. Quia scdm apostolū deus intercedet pro nobis. Ro. 8. Si deus pro nobis quis cōtra nos. Et infra. Deus est qui iustificat. quis est qui condēnet et.

5^a pñ.

Quinta consideratio est de eius contemplatione. Vbi est sciendū q̄ quattuor sunt adimicula cōtemplationis. Quorū primum est angelorū societas. vñ scdm dñm. Omne qd hēmus a deo hēmus per ministrū angelorū. vñ sicut superiores illustrāt inferiores sic inferiores illumināt ecclesiasticos. Hierarchia. Et ipsa fuit stipata agminibus angelorū portatū et eleuantū eaz septies in die in septem horis canonicis.

B

Secundū est loci solitudo quā sancti patres petebāt ad dñm exorādo. spūs dñi in locis solitariis ait br̄is. Frāscichus oīs in mōte aluerne. Tercium est ciborū p̄citas. q̄ nemo pōt bene reficere mentem et vent. em. q̄ nemo pōt seruire duobus dominis. Et magdalēnā nō legimus aliqd cōmisse in triginta annis nisi spūalem refectionē. nec hoc est deo impossibile: vt p̄ de Henoc et helya q̄ fere vixerunt in paradiso. s. milia annorū sine pane. Et ideo panem angelorū mādncauit hōi. q̄. l. btā maria magdalena nihil aliud erat in illo monte: vt p̄ in historia sua. Quartus ad mīniculū est libet̄ audire verbū dei. Sic ipsa fuit semp ad pedes iesu audies vñ dei. nec ob hoc respondit aliquid marthe de ea cōquerenti: q̄ tunc erat absoīta audiendo et attendendo maria verbis dñi. Ideo dicit in ps. Ignitū eloquū tuū et.

6^a pñ.

Sexta consideratio est. vbi fuit figurata. Et dicit q̄ in quattuor mulieribus veteris testamēti quas scriptura reprehēdit. Et p̄ per berfabee que p̄ misit peccatū carnis cū ipso dauid: quam ipse dō hōis eam postmodū in vxorē amauit eā super oēs alias mulieres et vxores suas. et in tñ vt salomonē filiū eius constitueret regem vt p̄. 3. h. Berfabee interpretatur puteus salutaris. Et magdalena cecidit in puteus peccatorū. hāc rps post modū amauit valde et post matrem suā plus inter oēs mulieres. vñ eius amore sbat ad domū marthe.

et amore eius marthā sanauit a fluxu sanguinis scdm Ambro. Et suscitauit lazari fratrē eius et. Secundo fuit figurata p̄ Raab que nata in yericho suscepit exploratores missos per Josue Et per eam domus patris sui est saluata: vt dicit ioh. Raab interpretatur latitudo que est caritas sancte magdalene qua dilexit xpm. Exploratores sunt apostoli quibus sedulo propitiis manibus ministrabat. vnde fuit deuota beati petri apostoli q̄ post cōuersionem suam beato maximo vt filiaz deuote cōmendauit per eam salua facta ē domus patris sui: q̄ per conuersiones suā conuersus est lazarus et. et martha sanata vnde historie sonant eos post btāz magdalēnā esse conuersos et. Tercio fuit figurata per Thamar d qua geniti sunt iudas phares et zará. gn. et. Thamar hūit duos filios de iuda socero suo. et habuit pro nabonisu comcubitus anulum et armillaz et baculum per quem liberata est ab incendio ignis. Thamar interpretatur amara ravel cōmutata hec fuit magdalena q̄ fuit amara per contritionem. habuit palmas pp p̄fuerantia. et anulū pp fidē quā cōfesa est. baculū pp crucē quam amplexata ē in mēte cāportādo. Quarto fuit figurata p̄ Ruth moabit q̄. spicas ordei collegit q̄s cū excussisset inuenit. 3. modios et. applica figurā. De hīs quattuor habetur expresse in generatione xpi et.

7^a pñ.

Septima consideratio est. Quālis corona fuit sibi data. Et dicitur q̄ habuit quadruplicem coronā. Et p̄ coronā lapideā rōne martyrii: q̄ gladiata gladio mortis xpi. fuit etiā martyr pp amaricationes peccatorum quādo in mente habuit. vnde ps. p̄ osuisti dñe in capite ei⁹ coronā d la p̄deprecioso. Secūdo coronā aureā q̄ datur doctoribz. vñ in auro notatur sapia secundum Bre. et ipsa docuit sapias et scias fidei xpiane. De qua corona dicitur ecclesiasti. Corona aurea super caput eius et.

Tercio coronā floream que datur virginitatibus. non q̄ esset virgo sed post cōuersionem suam puritatem altissimam mentis et corporis habuit. De qua sapia coro

nemus nos rosis antequam marcescant idest puritate mentis & corporis. Quare Corona argentea que debetur victoribus & martyribus quia vicit mundum renuendo nobilitati & facultatibus. De qua apostolus. Non coronabitur nisi qui legitime certauerit. Sed ista certauit incessanter per 30. annos in deserto vacans orationibus & meditationibus diuinis. Ideo merito de bet coronari gloria. scilicet eterna. Ad quod nos perducatur ipse Iesus dei & regis filius. Amen.

¶ De eadem Sermo secundus.

Agrum est velud mare contritio tua trementis. Beatus Bre. sup. luc. dicit sic. Cogitasti mihi de marie penitentia flere magis libet quod aliquid dicere. Cuius inquit vel sapientem pectus. Ille huius peccatricis lachryme ad creplum penitentiam non emoliat. Eodem derauit. n. quod fecit & noluit moderare quod faceret super dominantes ingressa est non iusta venit inter epulas lachrymas obtulit. Disce inquit diuinitas Bre. quo dolore ardebat que flere inter epulas non erubescit. In quo quidem oraculo diuinitissimus. Bre. prefigit ante mentis nostre oculum contritionem beate marie magdalene tanquam penitendi exemplum & mensuram. Et quod creplum & mensura debet continere omnia exemplata & mensurata. Idcirco beate marie magdalene recte dicitur potius illud verbum prophetici. Magna est velud mare. Sicut enim mare continet omnes aquas originaliter Ita amaritudo illius mulieris penitentis continet omnes nostras penitencias exemplariter.

Intelligendum est tamen quod ad perfectas penitencias quattuor in figura requirantur. Quorum primum est ut penitentia sit vniuersaliter dilatata. penitentia enim particularis & diuisa non dicitur salubris. Sicut curatio corporis non dicitur salutifera: si aliqua pars remanet egrora. Id dicitur ezechias de oibus preteritis vniuersaliter penitentiam agens ys. 38. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. Secundum est ut penitentia sit internaliter profunda. quod sicut medicamentum quod solum in superficie consistit dicitur subfanare & non salubriter curare.

Ita penitentia que in profundo anime non intimatur non est salubris. Ideo clamat propheta deus in psalmo. Saluum me fac deus: quoniam ista uerunt aque vsque ad animam meam. Aque enim penitenciales non sunt salutifere donec ad intrinsecam anime fuerint ingressae. Tertium est ut penitentia sit penitenter applicata. quod sicut in vulneribus ut dicitur caro dum sanatur dolor est medicina doloris. Ita in moralibus pene sunt quedam medicine. Quis ergo vult perfecte penitere sufficienter puniat seipsum: sicut propheta deus dicebat. Quoniam niam ego in flagella paratus sum & dolor meus in conspectu meo semper. Quartum est ut penitentia sit affectualiter accepta: quod sicut nos videmus in civilibus quod nullus reputat satisfactionem placatam illam que est violenter extorta: sed illam que est liberaliter oblata. Ita in theologicis quanto penitentia est magis voluntaria tanto est magis satisfactoria. Et ideo dicunt sancti quod modicum de penitentia plus proficit in hac vita quam multa in purgatorio: quod illa pena non est voluntarie assumpta sed violenter infligita. Et ideo dicitur Iudith. 5. Qui sponte obtulisti animas vestras benedicite dominum. Ita sunt quattuor penitentie insignia que marie magdalene in verbo proposito attribuuntur. Et primo ascribitur quod ipsa fuit dilatata vniuersaliter quod magna. Res enim quanto maior tanto communior & vniuersalior & pluribus communi cari poterit. Ideo dicitur eldre. quarto quod magna est veritas quam inuocat omnis terra. Secundo quod ei ascribitur quod ipsa fuit profunda internaliter in illa penitentia: Quia velut mare. Sicut enim in diuina scriptura attribuitur celo sublimitas: ita mari profunditas. unde mare propter suam profunditatem dicitur abyssus Ios. 2. Abysus inquit vallauit me. Tertio ei ascribitur quod fuit applicata penitenter. quod contritio. Actus enim contritionis est penalis simus quod ab istis procedens omnia exteriora conturbat dicente Ieremias. 13. Contritum est cor meum in me: nec contremuerunt ossa mea. Quarto ei ascribitur quod fuit acceptata affectualiter quod. Quia Ille. n. op

rationes que alicui violenter infliguntur non sunt vere sue: quod ab eis non vituperatur nec laudatur: sed ille que voluntarie elicitur dicitur vere sue quod ei imputatur ad laudem vel ad vituperium que non consecutur nisi actum proprium. Et ideo quod opus redemptionis humane fuit voluntarie a christo elicitum. Ideo dicitur opus proprie fuisse. Et ideo abachuc 3. Dne opus tuum in medio annorum viuifica illud. Et cum inter ceteros sanctos hec mulier christi amantissima de actu contritionis commendatur a sanctis Iecirco circa actum contritionis nostre considerationis oculum conuertendo. Primo oportet considerare. actum contritionis secundum se. ad ipsum realiter elicendum.

Secundo secundum applicationem ad penitentiam marie magdalene ut ipsam exemplariter imitemur. Quantum ad primam partem primo insistentem est circa contritionis quidditatem. quem actus debemus ad remissionem peccatorum elicere. Secundo circa contritionis qualitatem ut certumam qualiter illud debemus perficere.

Quantum ad primum quid est contritio dicit beatus Augustinus. 14. de trim. 15. Non sicut dolor qui est offensio anime sensitue est passio de relicta ex actu diuisionis contra corpus. Ita tristitia quam vocat dolore anime est passio de relicta ex actu nolendi contra animam. unde dicitur quod tristitia est discessio animi ab his rebus que nobis nolentibus acciderint. Ad declarationem autem huius dicit quattuor preambula premittuntur.

Primum est quod voluntas nostra sum duo actus contrarij. scilicet volendi & nolendi. Quorum primum est ad bonum persequendum. Et secundum ad malum fugiendum. Sicut enim in intellectu est actus affirmandi per verum. & actus negandi per falsum. Ita apud voluntatem velle per bonum. Et nolle per malum. Actus autem volendi per modum se habet tendentis in obiectum. & actus nolendi per modum fugientis ab obiecto. Et quia naturalis inclinatio voluntatis est ad bonum persequendum & malum fugiendum Iecirco consistit duo actus contrarij dati sunt voluntati per quibus dicebat salomon. 3. R. 17. vel ecclesi. 3. De

his seruo tuo cor docile ut sciat discernere inter bonum & malum. scilicet ad eligendum & ad fugiendum. Secundum est quod illos duos actus voluntatis contrarios consequitur in voluntate due contrarie possessiones. quia actum volendi sequitur delectatio. Actum nolendi sequitur tristitia. unde secundum Augustinum. Sicut tristitia est de illis rebus que nobis nolentibus eueniunt Ita delectatio est contrario. Quod autem actum nolendi sequatur tristitia naturaliter habetur. i. macha. 4. ca. ubi dicitur. Quod licet consternatus est animo & deficiebat. quod non qualia voluit talia facta sunt. Et quod actum volendi sequatur delectatio. dicitur in psalmo. Exultent inquit & letentur qui volunt iustitiam tuam.

Tertium est. quod quanto maior est actus volendi in voluntate: tanto delectatio est maior. Et quanto maior actus nolendi tanto maior consequitur tristitia. Cuius signum est quod in equalibus bonis aliqui in equaliter delectantur: sed in in equaliter desiderant illa bona & in malis equalibus in equaliter tristantur secundum quod in equaliter odiant illa mala. Et ideo sicut felicitas est summe volitiva. Ita in ea est summa delectatio. Et sicut miseria est summe nolita ita in ea est summa tristitia secundum beatum Augustinum. Et quod actum amoris intendit sequitur in tena delectatio. Sic actus odij tristitia. Ideo dicit sponsa can. 2. Sub umbra illius quem desideraueram sedi & fructus eius dulcis gutturi meo.

Quartum preambulum est quod maior voluptas que possit esse in homine vel in hominis voluntate est gaudium. Et maior anxietas est tristitia: quia nulla voluntas potest esse sine gaudio: nec aliqua anxietas sine tristitia: cum sit afflictiva: cuius est signum quod res voluptuosa sine gaudio sumpta non allicit: nec res quantumcumque afflictiva sine tristitia molestat. Ideo dicit sapiens prou. 17. Quod animus tristis desiccatur ossa. Istis vero premissis preambulis est considerandum quod sunt quattuor actus in anima nostra quod requiruntur necessario ad ablutionem peccati mortalis. primum actus

A

Quorum primus est actus recordationis patrat sceleris: nullus autem unquam de peccato penitet nisi peccatum perpetratum ad memoriam reuocet. unde scribitur epō ephe si apoc. 1. Quod lapsus fuerat. memor esto unde excideris et penitentiam age. Attēdendum est tamen quod in illo actu recordationis debet nobis occurrere et diligenter consideratibus occurrit peccatum sub quaduplici ratione. scilicet. primum ut peccatum diuine gratie: quod in eius aduentu anima spoliatur spiritualibus donis. Secundum ut lucratium infinite pene quod pena condigna peccati mortalis est gehēna in extingibilis.

Tertio ut amissum glorie. quod nullus est in peccato mortali habet hereditatem in regno dei. Quarto et est maius omnium ut offensum maiestatis diuine quod altissimus odio habet peccatores scōm sapientis documentum. Et ideo per illas quadruplicem malitiam quod peccatum ipso volūtas que est tali sauciata plaga. nam peccatum si quod est. est in volūte secundum Aug. clamat ad memoriam dum desiderat penitentiam recordare paupertatem mee et transgressionis absinthij et fellis. paupertatis inquit: quod diuina gratia sum spoliatus Transgressionis: quod per me fuit diuina indignatio prouocata. Absinthij: quod per talem actum dulcedo glorie fuit missa.

Et fellis: quod per ipsum amaritudo pene perpetue fuit promissa. Et sequitur ibi tremor: quod memoria memor ero et tabescet in me anima mea nulla. n. memoria vel intelligentia illa quattuor in patrat scelere diligenter considerat quod non tabescat.

2^a act^o

Secundus actus est oditōis perpetrati criminis: quod nisi peccatum ad memoriam reductum displiceret: nullus de tali peccato peniteret. unde sanctus Job penitentiam agēs dicebat Job. 4. Tēdet animam meam vite mee dimittit me aduersus eloquium meum. loquar in amaritudine anime mee. et dicam deo nolite me condēnare. Attēde tamen quod res solet odiri quadrupliciter. Et perfectus: sicut homo honestus de testat fordidum indumentū. Secundo a qua sicut bestie odiunt aculeum. Tertio quod onero

sicut mercenarius horret magnum pondus. Quarto nociva quod medicus abhorret cibum mortiferum quis sit dulcis et naute cānum syrenarū. Et istis quattuor rationibus peccatum quod ad memoriam reduci tur per penitentiam habet causam odibilis. Et primo quod sedum habet. n. ymaginem dei in anima relucētem denigrare. unde peccatoribus tremorū. iij. Denigrata est super carbonēs facies eorum et ymago trinitatis in eorum mentibus resurgēs prius. Secundo quod anxiū synderesis enim sicut quidam aculeus semper pugnat animam existens in peccato mortali ut eaz quiescere non permittat. Ideo in ps. conuersus sum in erupione mea dum confingitur spina. i. aculeus. scilicet stimulus cōscientie. Tertio quod onerosum. Ita. n. aggrauat animam ut ipsam prosternat ne resurgere valeat unquam viribus suis postquam corruit. unde in ps. Quomodo iniquitates mee super gressu sunt super caput meum et sicut onus graue grauate sunt super me. Quarto quod nocuum. sicut enim tossicū cum dulcedine interficit corpus. Ita peccatum cum dulcedine occidit animam que mors est vltimum nocuum. unde iacobus in canonica prima peccatum cuius consummatum fuerit generat mortem. Et ideo concurrentibus istis quattuor conditionibus in memoria satis potest voluntas rationabiliter ipsum odire ut intuenti potest patere.

Tertius actus attritionis patrat peccaminis. Sicut enim odium sequitur recordationem mali. ita tristitia sequitur illam oditionem. Declaratur enim fuit quod sicut delectatio naturaliter sequitur actum volendi. ita tristitia actū nolēdi qui est odium. Ita autem tristitia de malo nolito vocatur attritio. et de illo actu attritionis sequitur actus contritionis respectu peccati recordati et oditi. Dicunt doctores quod peccatosi cuiuslibet pertinent quattuor consideranda. primum est quod illa attritio non meretur remissionem peccati mortalis de condigno quod ex puris naturalibus nullus potest resurgere a morte anime sicut nec a morte

3^a act^o

E

corporis que est minor. Quilibet autem ex puris naturalibus potest esse attritus. Et constat quod culpa mortalis est mors anime. 2^a act^o.

Secus est quod illa attritio non meretur infusionem gratie de condigno. quod nullus actus naturalis est de se condignus dono supernaturali: cum in hac errauerit pelagus. Actus autem attritionis est actus naturalis liberi arbitrij. ergo non potest esse condignus dono gratie quod est supernaturalis. Tertius est quod ista attritio meretur remissionem culpe. de condigno. quod non congruit quod aliquis ad impossibile obligetur. 3^a impossibile est alicui mereri remissionem talis culpe de condigno: ergo ad tale meritū non debuit obligari: sed ad meritū de congruo. et illud non potest esse nisi attritio.

Nota
dubia.

Quartū est quod illa attritio meretur infusionem gratie de congruo. quod cuiuslibet bene uolo domino 3^a sufficere ad eius capiendā benivolentiam: si seruus offerat ei obsequium quod potest 3^a eius gratie non sit condignū. Et ideo quod creatura non potest ex puris naturalibus plus deo offerre citra primū nisi actū contritionis deus de congruo illū acceptet per suā beniuolentiam 3^a non sit ei condignus. Et si dicatur quod est mereri de congruo et de condigno. Dicitur quod mereri de congruo est quod quod non dat gratia ualeat primū. Sed quod quod aliquo obsequio meretur alterius amorē vel meritū quod maius vel melius est obsequio. Adde ri de condigno est quod quis intēdit obsequium equale merito. 2^a act^o.

4^a act^o

Quartus actus contritionis est commisseturpitudinis. quod sic attritio sequitur oditio nē. Ita contritio sequitur attritionem per eo quod illud quod est supra naturā presupponit illud quod est scōm naturā. Et actus contritionis est supernaturalis aliquo modo: cum attritio sit mere naturalis. De illo actu contritionis 3^a hic considerare quattuor vitas theologicas. Quarum prima est quod actus attritionis et contritionis sunt idē essentiali. quia cum actus attritionis mereatur gratiam de congruo. non meretur autem ea per instanti quo elicit. quod tunc ita cito quod libet esse in gratia. et sic attritio non puenit contritionem: sed meretur eam post certā mentis surā a deo prout scōm quod attritio est inferior vel remissior: tunc attritio fit contritio per so

la gratie cōstructione. sic eadē plenitudo hois in tenebris et in luce existit. sed quod est in tenebris non delectatur nisi ponatur in lumine. 2^a act^o. Secunda vitas est quod actus attritionis et contritionis differunt accidentaliter scilicet oculi huius domini et est sine visioe. et oculi vigilantis quod est cum visione adiectus. Ita attritio est gratia adhuc priuata. 3^a contritio quod est gratie sociata. Et ideo sicut dominus non habet acceptū idē seruicij quod facit ei seruus qui est in gratia eius et non in eius gratia. Ita est de actu attritionis et contritionis. quod respectu deus ad abel et ad munera eius ad eum armat et ad munera eius non asperit gratiam. 4^a act^o. Tertia vitas est quod actus iste contritionis meretur remissionem mortalis culpe et infusionem gratie non solum de congruo sed de condigno. quod quicquid potest mereri de condigno illud quod est maius potest multo magis illud quod est minus: cum ibi minor dignitas regatur. Actus autem aie in gratia existit meretur de condigno gloria. 5^a act^o multo magis gratiam et culpe carētiā quod sunt ordinata ad beatitudinē tamen ad finē. Quarta vitas est. 2^a actus contritionis non est condignus tantis premiis ex natura sua: sed ex sola ordinatioe diuina quod nulla natura inferior potest esse condigna superiori se. 3^a spiritualia corporalibus non possunt comparari. Et ideo quod naturaliter actus contritionis est inferior actu beatico et gratia non potest esse alteri condigna ex sua natura sed ex infinitudine diuina. Sicut si rex alii quod institueret ut pēciū equi ceteri marchia auri tunc pēciū illud esset condignū ex institutione regia non a natura: cum vnus equus sit melior oī auro. Et quod illi actus habet acceptū super oī sacrificij. 3ª dicebat aarias i oīo ne sua dāni. 3ª non est in corpore hoc sacrificij sed i aia contrita et in spū hūillato suscipimus dñe inquit ate. 2ª act^o. Circa secundā sermōnis pnculā insinendo occurrūt quattuor consideratioes. Quarum prima est Qualis est eius necessitas. Secunda est Qualis est eius oportunitas. Tertia est Qualis est eius congruitas. Quarta est Qualis est eius utilitas. Quātū ad primū de contritionis necessitate. Dicitur autem quod illud est simpliciter necessariū si ne quo finis necessarius haberi non potest. Et sic medicina vel sanitas nullo modo haberi potest.

Secda
ps pncipalis

E

o necesse fuit
fieri.

Sed q: felicitas que est finis ultimus hoies
nō potest sine contritione: cū hoies p pec
catum ipsas amittant. & pctm amittere nō
pnt nisi p contritionē. ergo ē sūme necessa
ria. Ipse autē necessitas declarat quadrup
pliciter. Et p in facio regenerationis siue
baptismi: qd sacramentum regenerationis
est summe necessariū inter oia facia. dicē.
Jo. 3. Nisi qs renatus fuerit. & tñ cōtri
tio ē ad salutē magis necessaria. qz nullus
adult' recte p baptismū sine cōtritione pōt
saluari. qz si fictus accedit ad sacz n̄ susci
pit. qz res sacri nō suscipit si obice ponat.
postea vero sola cōtritio ipm saluat. Et si
sacm baptismi suscipe nō possit sola cō
tritio ipsum purgat. &c. Secūdo i facio
pfectionis: qz sacm penitentie est post sacz
baptismi sūme necessariū ad salutē. cū dñs
dicat luc. 13. Nisi penitētia egeris simul
oēs peribis. Et tñ cōtritio ē magis neces
saria ad salutem: qz illud sacm. cū illud si
ne cōtritione nō p̄ficiat. Et tñ in casu ne
cessitatis sola contritio sufficit sine illo sa
cro ymoas illud cōfert grāz qñ puenit &c.

Tertio i facio cōmōis qd est ad neces
sitate salutis ipibus & locis determinatis
Et de' dicat Jo. 6. Nisi mādaueritis
carnē filij hoies. Et tñ p̄ritio est āplius
necessaria. qz sine determinatione loci vel
epis impata est. in oibus alijs excusat ipos
sibilitas vel in oportunitas. In contri
tione autē nulla cadit excusatio. qd si pec
cator sine ipsa mortis' necessario dānatur
Et rō tātē altitudinis sacri huius p̄cipue
est. qz semp cōtritio est in potestate volū
tatis n̄ p̄ua attritio &c. Quarto in m
serio n̄c redēptōis qd fuit sūme necessa
riū ad hūanā salutē dicte capha p spūs
p̄phetic sibi ad hōz traditū Jo. 11. Expe
dit vt vnus hō moriat' p p̄p̄o &c. Et tñ i
illo sacro actus cōtritionis aie p̄p̄o fuit i
eruce p̄ritus de pctis n̄is marie dñs fuisse
salubris. qz passio aie ē fortior qz passio cor
pis. & ad merēdū efficitur indulgētiā qz
passio corporis. Ad autē xps fuerit cōtri
tus hētur mar. 16. Tristis est aia meaysqz
ad mortē. & illa tristitia de pctis n̄is fuit.
Fuit etiā summa grā qz cōtritio pfecta

Et a virtute illius cōtritionis xpi h̄bit & tu
te oēs vic cōtritionis ad delēdū pctā. vñ dñs
cit xps ysa. 61. Spūs dñi sup me &c. seq
tur misit me vt sanare contritos corde &c.

Quātū ad cōtritionis oportunitatē est
aduertendū qz medicina est valde optima
qñ ē vallata circūstātia quadruplici. & p
Quā est facillima. qz aliqz medicine sunt ita
difficiles qz hoies p eligerēt infirmari & qñz
mori: quēadmodū dicit Adah. v. Ad il
la mulier quam xps curauit fuerat multa
a medicis p̄p̄sa &c. Secūdo qñ est celer
ma qz diuine cure nō solū grauāt infirmū
sed atēdiāt medicū. sic dicit iap. eccl. 4.
langor plurior grauāt medicū. Ter
tio qñ ē intergrima: qz qñ sanat vñ mēbz
alio in langore remanēt totū corpus infir
mū remanet. & iō nō ē medicina optima.
Et iō xps illū cecū quē illuminauit corpa
liter uoluit illuminare mētāliter. lo. 9. ne
videret cura p̄tialis vñ dicit scil qz xpus
nunqz curauit aliqū i corpe qñ ipiū p̄us
curauerit in aia &c. Quarto medicina
est optima qñ est saluberrima. Sūt. n. non
nulle medicine qz i3 morbz p̄cūdāt: tñ sta
tim sanitate p̄fectā nō cōferūt. & iō medici
na tūc est optima qñ ipa sumpta mor san
tatis est redditua. sic fuit illa medicina qz
mūdatus fuit naamaz a lepra. vbi dicit qz
restituta est caro eius sic caro pueri. 4. R.
13. ca. Nūc autē ista medicina cōtriti
onis qz instituta ē ad curādā plagā pcti mor
talis. Et i. p̄mo facillima: qz sicut dicit
Aug. in lib. de l. ar. Nihil ē tñ in potesta
te volūtatis sic actus eius: cuius signū est.
qz i3 aliqua creatura possit nos cōp̄ellere
ad remandū vel ipedire ad cūduz. Mul
la tñ creatura pōt nos ipedire aut cōpelle
re ad volendū vel nolendū. Et qz actū vo
lendi sequit' attritio. & ita cōtritio. Et iō
nūc est tā in n̄ra potestate sicut cōtritio. Et
sic illa medicina est facillima. Secūdo
est celerissima. qz non tardat per hōz: vel
momentum sed in eodem instanti quo ap
plicatur sanat: sicut sol emittit radiū suūz
subito & in instanti. Tertio ipsa est inte
gerrima. qz impossibile est vñm vulnus
peccati mortalis p cōtritionem sanari qu

2^a p̄m3^a1^a p̄m4^a

oia sanantur: cū dīna indulgētia nō sit dñ
illa &c. Quarto qz saluberrima: qz nō
solū plagā curat: sed & grāz qz ē vita & per
fecta sanitas aie inducit. & demū in postea
a peccatis p̄seruat. Iō dicit p̄s. Sanat
contritos corde & alligat contritōes corū.
Sanat contritos corde q̄tum ad peccato
rum purgationē. & alligat contritōes eo
rum quātū ad peccatoz p̄seruationē &c.

Quātū ad congruitatem contritōis
est aduertendū qz contritio que est insti
tuta p penitentiam peccati mortalis est pe
na congruentissima: qz sicut maxima infir
mitas indiget maxima cura. ita maxima
culpa remittit secūdū iustitiā distributiua
maximā penā. vnde deuter. 5. p̄mo mē
sura peccati erit plagarum modus. & quia
peccatū mortale est maxima culpa in quo
s. offendit maiestas infinita. Iō pro prin
cipali pena est instituta cl. f. cōtritio que ē
maxima pena. Ad autē contritio sit pe
narū maxima probat. qz includit tristitiā
attritionis: que quidē tristitia dicit' esse pe
na penarū. Istius autē pene magnitū
do declaratur quadrupliciter. Et p̄o qz
sumit. f. originem in inferno. p̄dena enīz
demonum est maxima: cū peccatum ange
li fuerit maximū: vt testat' diuina scriptu
ra in ezechiele & maxime culpe debet' ma
xima pena. & tamen pena sensus que est in
demonibus non est nisi tristitia. nō. n. p̄nt
ab igne calefieri vel cōburi: cum sint spūs
nec dolore sensibili immutari: cū sint itelle
ctus separati: nec patiuntur in natura vel
intellectu: sed solum in voluntate qua pec
cauerunt in qua nō pōt esse aliqūod affli
ctuum nisi sit tristitia. &c. Secūdo su
mit originem in purgatorio. qz sicut docet
br̄s Aug. In isto mundo non est aliqua
pena ita magna sicut illa de purgatorio qz
infligit' aīabus separatis a corpore. ille au
tem nō pōt pati ab igne in sua essentia cū
ipse sint i materiales. & ignis in agendo i
eas non possit inducere aliqūā qualitates
corporeas: sed affligunt i voluntate & nō in
intellectu. qz in ipso non ponit' aliqua pas
sio afflictina. & sic in voluntate cuius pe
na est tristitia &c. Tertio sumit originē

in hac vita. qz in ista vita cū sit. f. ultimus
& maximū suplicij mors contingit qz alī
qui eligunt mortē vt fugiāt tristitiā cū tñ
ad vitādū mortē maiore penā acceptēt.
Illud autē declarat' in illis qz interficiūt se
ipsos. p̄ tristitia autē mortē sibi pcurāt vt
aliquā euadāt tristitiā: sicut p̄ de saul. vt
tristitiā illusionis fugeret. i. R. 31. ca. &c.

Quar' sumit originē i padiso. qz sic ait
Ricardus de s̄o victore. Si pena inferni
assumit pōt cū amore & volūtate nō est pe
na. Ita pōt argui qz si felicitas padisi pōt
esse cū tristitia & displicētia nō esset gloria
cū nullum violenti aut displicēs delecta
bile ēē possit. Et iō tristitia est maxima pe
na que tantā felicitatē absorbere pōt: quā
absorbere nō potuit maxima p̄p̄i & crudelis
sima passio: i3 enim tristare nō tñ de obse
cto b̄sico. Et p̄ hoc illa maxima pena su
it instituta cōueniētissime a deo p tali cul
pa & tāta. & ita decēs ē. vt tali pena iſticta
de' pctōi fiat placatus ex quo penā debi
tam subſtinet. Iō dicit in p̄s. L. 1. cōtri
tum & humiliat' deus non despiciet &c.

Quantum ad quartū. Que est cōtriti
o n̄s vtilitas est auertēdū qz actus cōtri
tionis est peccatoribus sūme vtuosus siue
fructuosus sicut actus remissionis sūme ē
vtilis debitoribus. Istius autē actus vti
litas quadrupliciter declaratur. Et p̄o qz
per ipsuz eterna pena totaliter dimittitur.
Quāto enim est maior pena condēnatio
nis: tanto maior est actus solutionis & re
demptōis. & ideo cū pena inferni illata cō
tra pctm mortale sit infinita. infinite vtili
tatis ē actus quo illa pena totaliter dimi
titur. iste est actus contritionis. per vñcuqz
enīz actū cōtritionis pena inferni eterna qz
p oibus pctis erat debita totaliter ē dimis
sa &c. Secūdo qz p ipm pena purgato
rii marie dimittit'. i3. n. in actu cōtritiōis
pena inferni total' dimittit'. tñ ad penā tē
poralē purgatozī aīa obligat' si cōtritio si
sit tāta qz satisficiat ad totū euacuādū. p̄a
autē purgatozī dimittitur p penā huius
mundi. qz tristitia est pena penarū vt
patuit. Ista tamen frequēata. maxime dñ
minuit istam penam & totaliter annihilat.

4^a p̄m1^a

Tertio p ipsas gra dina semp auget. q: scdm bñm Aug. caritas semp meret augeti vt aucta mercaat pfici. Itaq: libet act⁹ elicitus et potetia caritate informata: ouz tñ sit meritorius meret caritatem augmētuz. et p cōsequētes grāe q: aut oio sunt idēz: aut sunt adequatē. act⁹ aut cōtritiōis nūq: elicitur nisi a potetia elicitiua in q est. g^o. q: libet actus auget gfas et facit deo esse gratū maxime et dilectū: qd debet hoies sup oia bona desiderare etc. Quarto q: p ipsas gloria eterna semp accumulatur. q: prius actus contritiōis meretur de congruo illam felicitatē eternā si actus p grām et caritatē sit formatus. et q: libet sequēs ipz mere tur illius felicitatis augmētū scdm aliquē gradū. p quo plura merita hñt maiorem gloriā. et sic cū hñs quēlibet illoz gradū esset pfecte bñs. sic minimus gradus caritatis gratificat. Et iō q: libet actus cōtritiōis tñ valēt qñtū regnū eternū scdm aliquē gradū: cū ei rependat de cōdigno vñ sicut vigilia que ē tristitia aut festū leticie ponitur Itā tristitia aut felicitatē inducit scdm illud ezechielis. vij. Egredia ē tristitia. floruit rōga. q: p illius cōtritiōis recessum aīa remanet florida tota gratiosa et si nalliter bñitudine cādida.

Circa secundā pte pñcipalē insistero circa actū cōtritiōis ad penitētiā illius scē. **Secda** pñcipalis ubi. f. aduertēdū est q: maria magdalena fuit notata et cognita noibus conueniētibz actui contritiōis. Istud aut nomen maria hz secundū Jerom^m quattuor interpretatiōes. Quaz. f. pma est. Aīa sūma maria. i. maris collectio scdm illud gñ. i. ca. Congregationes inqt aquaz appellauit maria. **Abi** sciēdū est q: deus creauit elementū aque ray. et ex oī pte terre dispsum. Et postea dixit. Congregent aq q sub celo sunt in locū vñū vt appeat arida. Et tunc illā cōgregationē aquaz appellauit maria. Et p illū modū aīa nra qñ extra seipiaz et dispia p sensibilia occupans vñuerfam supficiē terre. tūc nō pōt ēē cōtrita. q: actus cōtritiōis est de interioribz culpis q: latet in aīa gbus intentia esse non pōt dñi sit extra seipiaz. et qñ in locū vnus

congregatur et ad se regredunt infra primum locū tūc suas cernēs maculas qbz inquinat cōtrita et pterita efficit maria. Sic hec scā glorioza postq a mundi pōpīs ad se fuit cōuerfa fuit scā pfecte cōtrita etc. **Secunda** est stella maris. Cuius talis est situs in celo q: circa ipsas q: dicit stella maris. idest polum artici voluitur semp septem stelle pp quas illa regio dicit septem trionalis. Et scdm illū modū fit aīa cōtrita p reuelationē septē virtutū que cōtrarian tur septē peccatis mortalibus q: opposita iuxta se posita magis relucēscūt. Et ideo scribitur littera nigra in carta alba. Et iō aīa cū recogitat illaz virtutū pulchritudinem detestatur peccatorū oppositorū mortalium turpitudinē: et sic efficitur cōtrita. Et q: p illū modū conuersa fuit hec mulier dicitur **Magda**. i. q: ista est maria de qua xps cecit vij. demonia. i. septē peccata mortalia secundū bñm Aug. etc. **Tertia** est illuminata. Nulli aut pōt aduenire cōtritiō nisi per illuminationē. Natura luminis enim est vt res pulchra qto plus illuminatur tanto plus decoratur et res turpis e contrario. vt pz in abominabilibus que si clarificē faciant euertere sensum. Et ideo cū peccata de sui natura sunt turpissima vt testat diuina scriptura. qto magis notitia aīe clarificat: tanto plus peccatorum turpitudine percipit. Et inde est q: sapientes verecundantur de multis de quibus stulti non percipiunt nec erubescunt. Cum tamen erubescantia nō sit nisi de turpi. et sic generatur cōtritiō: Et vltimus natura lucis est vt illa que in tenebris apparent pulchra quandoq: facit apparere turpia vt apparet in vermiculis: et in aliquibus lignis putridis nocte lucentibus. **Per** hunc modū lux spūalis qua aīa illustratur facit peccata abominari que i tenebris passionum apparebant placabilia etc. **Quarta** est mare amarum. Ista autē amaritudo maris catur ex hoc q: radij solis cōtinue cōtingentes supficiē illius aque extrahere hñt inde vaporē subtilē cū dulcedine: et hñtē grossū et terrestrē que remanēt faciunt amarum quasi desiccado

Et p illū modū radij solis q: sūt attracti spūs scī q: cōtinue cōtingūt mētē eiusdēz hoīs bonis ispiratiōibz dicēte aplo. Mēo pōt dicere dñs iclus nisi in spū scō q: quod tidie extrahit hui⁹ mūdū et carnis dulcedinem de aīa nra. q: quāto plus tales ispiratiōes multiplicatur. tāto ea q: sunt in mūdō minus dulcia sunt. et cū illa dulcedo ē penitus separata. tūc sequit amaritudo pfecta de pñs. q: qñ diu manet dulcedo mūdū in aīa nō pōt in ea amaritudo penitētie esse. cū ista sint pñia **3°** dicit. i. **8°**. p^o. q: cū ēt aīa amaro aīo orabat dñz scēs largiter q: stetus cōpunctiōis nō pōt pcedere nisi de radice tenere amaritudinis. Nō solum aut illius gloriofissime scē nomē: sed et cognomē cōuenit aīe penitēti scē pñte scōz eius quadruplicē interpretatiōē quā ponit **3°**. in interpretatiōibz suis. **1^a** pñia ē q: magdalena interpretatur magnifica. **2^a** magnificētia autē est virtus aīe q: cōsistit in magnitudine sumptū et donoz. Nūc autē tria sunt bonoz genera. f. fortune q: sunt minima. Et sunt extra nos. Aīa vōa corporis q: sunt cē nos q: sunt maiora. Aīa bona aīe q: sunt infra nos q: sunt maria. etc. Aīa. n. cōtrita est magnifica. q: liberaliter cōdonat nō solum bona fortune pñā elemosinis redimēdo sic dedit cōsilū dān. et nabuchodo vi. Peccata tua elemosinis redime. et bona corpis carne macerando. Sed et bona aīe affectiōes iracūdie totalē remittēdo: sicut dñs in **Magda**. Si dimiseritis hoībus pñā eoz etc. **Secdo** in interpretat pñmunita. Ille. n. q: prepat se ad actū cōuersiōis q: sit p cōtritiōē dñs se dī sponere ad pugnā tērationis vt talis aīa sit pñmunita. sic cū q: detinet violēter sub dñio crudelis tyrāni et disponit rebellare vt de captiuitate ereat oī ipz se fortissime disponere ad resistēdū. et tūc facit maxime suū conatū. vñ dicit sap. accedēs ad scrutū dei prepa aīam ad tērationē ecclesi. 2° ca. **Tertio** interpretat **Turris**. Aīa. n. cōtrita ad modū. turris debet. esse firma ne a suo pposito auertat. q: si post p actū penitētiā reuertat ad vomitū in duplo dī splicet et flagellū iterat: vñ sic egrotus tq

taliter dñi sanat a pñis cauere dñs ne recidi uet. Sic et talis aīa cauere debet recidiuū. pp qd dicit ad hebreos. vi. Nō iposibile ē eos q: semel illuminati sunt: vt postea pla pñi rursus renouari ad penitētiā q: illud nō pōt fieri nisi p virtutē dñā. **Quarto** in interpretatur **Defensatrix**. Nulla. n. ē spūalis aīa q: ita possit aīam defendere a pñō sicut cōtritiō frequētata. q: tristitia nō solum repellit tērationē sibi cōtrariā. sed et cōtingētez fm dicta philosophoz. vñ expert mur q: manēs tristis nō pōt in aliq alia re delectari. q: vitia et tērationes aīaz decipiunt p modū delectatiōis. vñ ad repellēda talia est pñitio sūme ydonea. Sic pueriles tērationes marie p timores repelluntur. vñ dicit ecclesiasti. y. Melior est ira vel tristitia risu. q: p tristitiā malus corrigitur animus deliquēs. Et iō q: illa scā mulier oibus cōtritis fuit exēplar fidelibus pñuēter fuit appellata **Magdalena**. Cui ipus p^o appuit in sua resurrectione marci vltimo. Sed q: scdm doctrinā bñi Aug. li. de quātitate aīe magis est curandū de rebus q: de noibus. Idcirco scā illius mulieris sunt pfunde cogitāda qualiter in eius contritiōe fuerit ordinata: qd dicitur. **lu. 7.** Rogabat tesum qdā phariseus etc. Et sequit ecce mulier q: erat i ciuitate peccatrix etc. In illo aut processu remouet euāgelista ab illa scā muliere quattuor ipe dimēta q: obstitūt pñitioi. **1^a** dicit. ecce mulier q: erat in ciuitate peccatrix. **2^a** dicit. mū. n. ipedimētū ē. **3^a** onētia idurata. **4^a** onētia enim aliq: aīe dure i tñ sicut saxay nullā cōpunctiōē aut ispiratiōē valeat imitari. Sic fuerit indei ab initio dur ceruicis qbus dicit i ezechiele. Aīa nra cor lapideū de carne vfa et dabo vobis cor carneū. Et tales nō sunt idonei ad contritiōē: sed ad eternā reprobationē. q: dicit ecclesi. p^o. ca. **Eor** ouz male hēbit in nouissimo. Et illud ipedimētū remouet euāgelista ab illa scā: cū dicit. **Mulier** etc. **Mulier** n. hñt cor magis ductile. et facili⁹ ad pñiam irā hñt q: vñ. hñt et cor mobile. et hoc ex corporis dispōne. sic infantes et iō rari⁹ iue mūc idurate: hz magis benigne. pp qd dicit

cap. ubi si est mulier igemiscit eger. Sed impedimentum est consuetudo firmata. Consuetudo. n. diutina peccandi ita firmat habitum malum ut statim si necessitate peccandi et impossibilitate coterredum quod consummate et psecra est radicata sic cibum malum cui possit non sumi. postquam est sumptus necessario nocet. Et quoad modum caritudines inueterate dicuntur inueterabiles. Iohannes de Jere. 13. Sic potest mutare optios pelle sua aut pedis varietate sua ita et vos benefacere poteris cum didiceritis male etc.

Et illud impedimentum remouet. Et dicitur erat in perito ipse. Que. scilicet erat nodum. n. erat viciu inueteratum. sic et illis quos peccata dimittuntur. q. 50. annis vixit maria pnia postquam fuit ad deum conuersa. Tercium impedimentum est discensio puocata quoniam. scilicet pugna inter rationem et passionem. et inter vires sensum et intellectum. bellum internum. de quo apostolus dicit. Quod caro concupiscit aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem. hec sibi inuicem aduersantur ut si quicquid vultis illa faciatis ad galat. 5.

Illud autem impedimentum remouet. Et dicitur ciuitate. i. iherusalem que dicitur visio pacis. quoniam. n. aia est placata et risa passionum et sedata tunc est ad contritionem ydonea. quoniam passiones inclinat ad bonas delectationes. Quartum impedimentum est innocentia quistata quoniam quoniam aliqui cum peccato sit acutissimam se sua opinione innocentem tunc non potest ad pniaz flecti. Sic infirmus si vult recipere medicinam. quoniam existimat se non esse egrotum. ut patet in freneticis. Et ita fatum quod se reputat sapientem refutat disciplina. et de istis dicit Jere. 2. Viri inuocem et absque peccato ego sum propterea ego tecum in iudicio contenda. Et quoniam in vino iudicio. ostendit abhorribilis. sequitur quod vili facta est. Et illud impedimentum auert cum dicitur peccato quoniam si reputabat se innocentem. Illud autem exclusio impedimentum euacuata ponit quod tuos actus illi mulieris ad perfectam pniaz reductes. Quorum scilicet primus est actus diligentissime inuestrigatio ut cognouit inquit quod reus accubuit in domo pharisei. Ipsi si notitia non habuisset nisi via et pccatus christi diligenter inuestigasset. Et per illud modum volens veram pniaz facere debet diligenter agere ut sollicite requirat per quam via melius pniaz inuenire. sicut illi qui sunt a graui allui. principis tarenti de

lecti quemadmodum semper cum puocasset regem deo ad iram. diligenter inuenit qualis ei gratiam inueniret. 4. R. xix. ca. Secundus fuit actus conuenientis preparatio postquam inuenit quod querebat sufficienter preparauit se ad faciendum quod incedebat. Et ideo sequitur quod attulit alabastrum vnguentum ut non videret vacua sed ad obsequium preparata. sicut in lege scriptum erat. Non appropinquabis vacuum in conspectu regis et meo. Et per illud modum deus facit quod vult vere penitere. ex quo nouit modum quod penitentia est deus se ad illud sollicite preparare offerendo vnguentum alabastrum. i. voluntatem bonam propositam continentem. voluntatem. n. sic alabastrum est vas preciosum quod est gratia contentium. et propositum bonum est vnguentum suauissimum et deus summe delectatur. Quis non pficiat. vbi dicitur fuit ad deum. ore vino. 2. R. viij. Qui cogitasti edificare templum non meo non edificabis etc. Tercium fuit actus erubescens occultatio. postquam est preparatus facit ipse erubescit confici sibi de peccatis. Et ideo sicut viciu non audet in facie respice sed quod currunt se occultare. Et per hoc dicitur sapientes quod natura intendit se occultare sanguine ad faciem mittit quod erubescit. Et ideo hec cum venisset stetit retro vultum christi non subleuans.

Et per 2um modum quod vult veram pniaz agere deus in conspectu dei oia respiciens vehementer erubescere. quoniam verecundia est passio quam incurrit aspectus de alio turpe marie in conspectu honestorum. Et quod seditas peccati est turpissima pntia vultus vini honestissima de peccato. dum peccat vehementer erubescit. ideo aie peccatrici que. sine verecundia venit ad penitentiam et ad presentiam dei dicitur. Jere. 3. frons mulieris meretricis facta es mihi et erubescere noluiisti etc. Quartus fuit actus humiliationis inclinatio. Ipsi dicitur. n. erubuit semper ipse humiliavit. Et dicit euangelista quod posuit se secus pedes domini humiliter per sternendo. Et per illud modum vult psecra penitere deus seipsum perfundere humiliter. quod pntia contrariis curant quod de peccatis peccat et superbia quod nullus peccat mortaliter nisi ex inobedientia et contumacia dominorum peccatorum. Ille autem sunt spes superbie et passiones et ples. vbi numerorum. 15. Aia quod per superbia peccauit

rit perbit de proprio suo quoniam rebellis fuit aduersus deum. Et consummatis istis quattuor actibus ad veram pniaz disponetibus de scribit euangelista ordinatissime quattuor obsequia que illa venerabilis mulier exhibuit contra pedes domini. Et primum fuit pedum ablutio. lachrymis inquit lauit pedes eius. Secundum fuit abstergio. Iohannes ibidem dicit. Et capillis suis tergebat. Tercium fuit pedum osculatio. vbi dicitur. Et osculabatur pedes eius. Quartum fuit pedum inunctio. vbi dicitur. Vixit vnguento etc. Et illa quattuor obsequia significant quattuor misteria que in vera pnia premissa vera contritione sequuntur.

Quorum primum est confessio pura que significatur per actum abluitionis. quoniam confessio pura sordes mentis abluat sicut aqua mundat inramenta carnis. Iohannes dicit in ps. Confitebor aduersum me in iustitiis meis domino. et tu remisisti iniquitatem peccati mei etc. Et quoniam in pluuio lachrymarum non solum peccata remittuntur. sed etiam eloquantur. Multa ad deum non appropinquabunt etc. Secundus est satisfactio perfecta de peccatis tam confessio illa significatur per actum absterzionis. quoniam licet per actum confessionis abluiat a culpa. ita per satisfactiones que fit in pnia dimittitur pena et abstergitur. vbi ponitur. et vulnus et lituor vulneris. i. opa leuiora et antica satisfactiois absterget mala. i. penas ad quas aia remanet obligata proluendo in alio mundo durius si non vult in isto. Tercium est reconciliatio consummata post perfectam satisfactionem. et illa significatur per actum osculationis. qui igitur mutuo reconciliat se osculari solent. Scribit enim. 2. R. 13. Ad rex dauid quoniam reconciliat sibi abfalon osculatus est eum. et ita post plenam satisfactionem aia deo reconciliatur. Ad si corpus more retur confectis assumeretur etc. Quartus est consolatio amena. quod actus satisfactiois est delectatio sincera. Ista significatur per actum inunctionis que est delectatio illud est. de natura ois actus amari ut dicitur mittat delectationes post tristitia cum sit dissilis sic actus malus dimittit tristitia post delectationem. Et ideo datur vna regula in

dina scriptura quod angelus bonus appens in pnia turbat. et in fine querat sicut habetur da nictis. 2. Ad alius autem angelus in principio delectat et in fine offendit sicut in paradiso etiam. Et quoniam psecra reconciliatus cum christo fugiter delectatur. Iohannes dicit apoca. 3. Sto ad hostium et si quis appuerit mihi intra bo et cenabo cum illo et ipse mecum. Ista autem vehementi delectatione alterata fuit hec sacra mulier quoniam ipsa aliter inebriata nullam verecundiam in conspectu hominum patiebatur oia peccata sua non secretando sed publicando in conspectu communitatis ingrediens aliam domum sine licentia intrans quasi in portuana beneficio. sicut dicit Augustinus in sermone. Idcirco peracta penitentia hec mulier fuit sanctissima. Idcirco introducta ab euangelista ut perfectione quadruplici illuminata. scilicet primo ut ardentissime diligenter. quoniam quanto plus peccauit tanto plus ei christus dimisit. et tanto plus christus eam dilexit. et ipsa christum. secundum parabolam christi de ipsa ad phariseum. Ite. vii. unde christus illi subiungit. dimissa sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum. Secundo ut altissime contemplantem. quoniam dum soror eius martha intenta esset vite actiue. ista contemplatiue. martha inquit satagebat circa frequens ministerium. Ad aia autem sedens ad pedes domini et audiebat verbum illius. Nec mirum quoniam magnitudo dilectionis inducit necessario celsitudinem contemplationis. quoniam quanto res plus amatur. tanto frequentius ad memoriam et considerationem reducitur. Et ideo quoniam eius vita crasice in contemplatione sublimata dicit de ea saluator. Ite. 4. Ad aia optimam partem elegit. id est summam que non auferetur ab ea. Tercio ut clementissime ministrantem. sequebatur enim postea christus et ministrabat ei de facultatibus suis. ut habetur mar. 15. Et ipsa ultra omnes alias lequentes christum appropinquante passio ne corpus christi recreauit et confortauit vngendo quod iam dissolutum susceperat ob horrore mortis imminentes ut habetur mar. prui. unde dicit dominus inde arguenti ipse. bonum opus operata est in me etc.

Quartovt fidelissime pſuerat tpe. n. paſſione a pſo & a ſua matre nūq̃ diſceſſit. cū oēs apli fugiſſent. & vltra oēs tpe reſurrectionis ſepulchri frequētabat plorā & ſunz dñm q̄rentes: vt dicit euāgelista Joānes q̄ cum p̄detrus & alij cucurriſſent ad monumētū nunciāte ea abierūt iter ad ſemetipſos. maria autē ſtabat foris plorās. Et q̄ ſapla ſc̄eata q̄ eſt x̄ps dīc puer. 8. Ego diligētes me diligo. J. circo n̄ ſavice euāgelista iſtroducūt ſc̄s quadruplicē benigntatē x̄pm ad illā ſc̄s mulierē ſe h̄uſſe.

Pr̄io. n. vt liberaliter indulgētē luc. vii. q̄n dixit ei pacta illa p̄ſa remittunt ſi bī pctā tua. Et illā remiſſionē intelligimus nō ſolū q̄ ad culpā. ſed & quo ad penā ita q̄ ſi ſtatū mortua fuiſſet cōfeſſim ſine purgatorio ad ſunz abrahe euolaſſet vbi erāt tunc ſc̄i. Cui⁹ dicti rō ē. q̄ cuz culpa oīs ſufficiēter remittat p̄ cōfeſſionē. & cōmīſſio nē i ſua p̄us ſuēt ſufficiēter p̄trita. Et x̄ps q̄ tunc oīa mētalia ſc̄ſta ſequi q̄ nō ſolū ei tunc pctā dimiſit: ſz etiā ſalutē eternā donauit. Et iō ſidē. fides tua te ſaluā ſe cit. vade. 2c. Sc̄do vt ipſam dulciter exculantē q̄n accuſata fuit a ſore ſua. luc. 4. martha martha. 2c. Et ſequi. Maria optima p̄tē. 2c. vbi dīc Aug. Quō nō putam⁹ cā timuiſſe ne diceret ei dñs. Surge & adiuua ſorez tuā. Excusa inq̄t ē ſedit ſecurior. 2c. Tertio vt efficaciter p̄tegē. Cū. n. fremet ē ea qdā diſcipuli pp̄ fractionē alabaſtri p̄cioſi vnguētū dixit eis ſe ſus oñdēs q̄ gratiſſimū ei⁹ h̄et obſequium mar. 14. Amē dico vobis vbiq̄q̄ p̄dica tū fuerit euāgeliz iſtō. 2c. Quar⁹ vt cā ſindictibiliter ſolātē iſaſo ſue reſurrectionis. vt oñdēs quadruplici rōne. Et p̄ ē q̄ aſi oēs ſibi appuit mar. 15. Surgēs ieſus p̄ mane appuit p̄ marie magdalene.

Sc̄da q̄ ipaz more ſolito cuz allocut⁹ fuit: vt qd ſi cognoscebat vidēdo cognosce ret audiēdo q̄n dixit maria noli me t̄gē. mar. 10. Ter⁹ ē q̄ ſe palpādo p̄buit. 13. n. tūc ei dixerit noli me t̄gere. tñ ad. 28. etiā alia app̄tīde dī q̄ ipa & altera maria renuerunt pedes ei⁹. Quar⁹ ē q̄ ei offi cūz angeli cōmiſit q̄n dixit vade ad ſres

meos & dīc eis aſcēdo. 2c. 10. 20. vñ ipſa gauiſa gaudio diſceſſe reſurrectionis & p̄ſentia ſue aſcenſionis p̄mo apls nunciāuit vbi dē h̄abetur. Ad quod gaudium x̄ps. 2c.

De eadem Sermo tertius.

Emittunt tibi pctā tua luc. vii. ca. Quia ſic et teſtimonio ſa. cre ſcripture didiciſmus q̄ rei q̄ magnis debet ſunt obligati h̄nt quadruplicē ſolaci graduz. Quoz p̄i m⁹ ē q̄n obitū curialiter erigit nō cū opp̄ſione & violētia. ſicut ille q̄ tenēs ſuffocabat cuz dī. Redde quod debes. Et q̄ ſtatū nō ſoluit miſit ei⁹ i carcerē luc. xviii. c.

Sc̄dō ē q̄n debiti diſſert. ſic rogabat ille dīcēs patientiā h̄be i me. 2c. luc. xviii. c. Aug. dīc q̄ nō poſtulabat niſi dilationē.

Tertio ē q̄n debiti dimiſit ſic p̄p̄s iſrael. rogabat roboz vt allenſaret eoz iugū tributoz ad qd obligatierat eos ſalomon 3. ſc̄. xviii. ca. Quartus ē q̄n debituſ to tuz dimiſit ſic iſtō luc. xviii. ca. Ad iſtus eſt dñs ſerui illi⁹ & oē debiti dimiſit ei. & hec eſt ſumma gra q̄ creditori poſſit fieri.

Et iō q̄ maria magdalena erat mult⁹ debet obligata gratiſſimū p̄ſe obtulit obſequi x̄po vt dicit euāgeliz hodiernū. pp̄ qd de tali obſego abundatē remunerata a x̄po audiuit. Remittunt tibi pctā tua qd figurat⁹ fuit. 2c. 2c. x̄p̄. vbi dī q̄ dō mar. 14. oñſaſ p̄ modico obſego dimiſit ſe me. 2c. Sc̄dō ē p̄miſſa in hoc ſbō tria cōmēdabilia ad p̄ſonā huius mulieris p̄ſentia deſcribunt. Et p̄ idulgētia cōmīſſi ſcelis & hoc cū dī. Remittunt 2c. Sc̄cūdo benivolētia collari. muneris. q̄ tibi.

Ter⁹ ſarcinā depoſiti p̄deris qd pctā tua. 2c. Idem cōmēdabile ē idulgētia cōmiſſi ſcelis: cuz dī. Remittunt de hoc p̄t accipi iſtō luc. 7. Dimittunt ei pctā multa: q̄n dilexit multū. Sic ignis ē cōſumpti⁹ macule iſaſe argēto. Ita ſlā ma caritatē cōſumptiua pcti aīc. puer. xi. Caritas opit multitudinē pctōz petri 4.

Sc̄dū cōmēdabile ē benivolētia collati muneris. 2c. Et hoc ſibi cū dī. Tibi. Ca ſus datus ſunt donati⁹ ſignat liberalita tēvt x̄ps poſtq̄ dimiſit culpā dedit ei gra

ſicut de collatiōe gfe plenitudis fuit & bis expreſſus arguit p̄ cūndē ca. dīcētē āgelo luc. p̄. x̄tus altitimi obumbrabit tibi. 2c.

Tertio cōmēdabile ē ſarcina. 2c. Ibi pctā tua. Adultū. n. cōmēdabile ē q̄n graue p̄dus depoſit. ſz multo magis p̄dus pcti qd adeo graue erat qd totuz h̄ſianuz gen⁹ nō ſufficiebat ad portādū donec illd graua mē depoſitū a x̄po fuit. 30. p̄. Ecce agn⁹ dī ecce g tollit pctā mīdī: q̄ pctā nīa ipe ptu lit ſup lignū. u. p. m. tuſt. vīuam⁹ cui⁹ li. ſa. ſumus. 2c. Quia g. h̄c de pctōz ſit mēto dicam⁹ de remiſſiōe pctōz. De ſurrunt. n. dīc cōſiderēs cē iſtā materiā.

Pr̄ima quaz eſt. Quid eſt pctm. Dī ſc̄dū ſacrā ſcripturā. q̄ pctm ē dīne male ſtatū offeſſa dīcētē apoſtolo philip. 3. ca. Qd electos oīz cē ſine offeſſa. i. ſine pctō.

Notādū q̄ pctm i ſcriptura compaſ quadruplici detrimēto. Et p̄ detrimēto macule de turpantiſ. quia ſicut macula ſci licet nobiliſi ſubō imprimiſ. tāto magis pp̄ ipaz tale ſubiectū vilificat. ſic lepra magis de hōſtat p̄ncipē q̄ ruſticū. Ita pctm q̄o nobiliſi nature iſprimiſ tāto plus p̄ illud inſicit. vñ pctm qd i appetitu ſenſiti uoventale ē. i. iſtellectuū ē mortale & qd in appetitu humano ē remiſſibile i āgelo fuit irremiſſibile. Ideo dī de ſalamone eccliaſti ci. 4. 9. Dediſti maculā in glia tua. q̄ cuz ēet p̄ncip. p̄clariffim⁹ plus ipz q̄ aliū d̄ turpauit. Sc̄do detrimēto plage ſautiāq̄ q̄ ſic plaga iſert corpi p̄tinuā ſtulationē dolois. Ita pctm aīc aīdūa p̄ſionē me roris. vñ Aug. ſup ad. 2. dī. Qd ſicut mali i dīe tudici cruciabunt i manifeſto. Ita nunc cruciant i occulto. q̄ illa plaga nō eſt curabilis p̄ naturā. Jere. 30. Inſana bilis fractura tua peſſima plaga tua. 2c.

Tertio detrimēto egritudinis moleſtā. tis. q̄ ſicut egritudo ita de prauat naturā vt ſemp appcat nociua & p̄ria. Ita pctm de prauat aīaz vt ſemp monſtera appetat vñ cū voluptates ſunt ei monſtere. & dīe ſp̄ales ſalutifere aīa p̄ obnoſciā plus i il lis q̄ in iſtis p̄t dīlectari: ſic qdā dimittit ſes ſontes aq̄ vīue ſoderunt ſibi ciſternas diſſipatas vbi ſherūt aq̄nā corruptā. de qbus cōquert Jere. p̄. viii. dī. de Joram

ſ ē illa egritudo peſſima d̄ q̄ dī. 2. pal. 20. Reliqrunt ſontē aq̄ vīue & ſoderunt ſibi ci ſternas diſſipatas q̄ cōtinere nō valēt aq̄ 2c. Tu autē egrotabis peſſimo lāgore vterī donec egrediātur vitalia tua paulatiz p̄ ſin gulos dies. Quar⁹ de trimēto mortē ter minātis. q̄ ſicut ex ſepatiōe. ſ. aīc a corpe mortē corp⁹. Ita ex ſepatiōe dī ab aīa moriſ aīa. Et iō tāto ē p̄ior mortē aīc quā cor poris quāto deus ē melior ipa aīa. Dē at nō ſepat ab ipa aīa niſi p̄ mortale pctm. p̄. li. Ignitatem vte diſſerunt inter vos & deum noſtrum. 2c.

Sc̄da cōſiderō ē. Quātū malū ē pctm 2. p̄ mortale. oñdēs at magnitudo ei⁹ ex q̄tuor. ſ. p̄rio reſpiciēdo ad celiſtudinē ſummi opticiſ. q̄ quāto maior ē dignitas p̄ſone q̄ offēdit. tāto maior ē culpa. Sz q̄ p̄ pcc catū i honozat dē q̄ iſfinite excedit digni tatē cuiuſcūq̄ creature. Jō ei⁹ offeſſa ē in finita. Et ſic pctm ē iſinitū malū ita dīcē iſinita pena. p̄ eo. vñ ezechielis. Aīa q̄ peccauerit ipa moriet. ſ. eternal. Sc̄do reſpiciēdo ad magnitudinē vniuerſi mor bi ſic dicit anſelmus i libro. Tur de⁹ hō p̄ ſaluādo toto vniuerſo. x̄ps ſact⁹ ē hō. Et iō nullus dīcēt peccare mortālē & tñ in malis: cū minus malū ſit eligēdū. 2. mī nus malum ſit annihlato toti⁹ vniuerſi quā peccare mortaliter. & tanto ſit in malo vniuerſi annihlato quanta eſt entitas in bono maior erit malitia peccati quā anihlatio vniuerſi. Jō p̄ luc. 16. facilius ē. i. minus in malum celum & terrā tranſire iſdeſt anihlare. quā de lege vnum apicē cadere q̄ q̄ in vno offēdit factus ē oīz rūs. 2c.

Tertio reſpiciēdo ad redēptionē gene ris humani. q̄ ſecundum magnitudinem obligationis eſt mēſura redēptionis cū ſolutio illa ſit debito adequata. Nunc aut pro redēptiōe vni⁹ peccati Ade neceſſarium fuit infinitum p̄ciū dare ſcilicet dei ſilium ita q̄ pro minor p̄ccio ſatificari nō potuit. ſicut dīcēt 2. eo papa. Ideo illud d̄ bīſm erat iſinitum. Ideo deus p̄ intro ducitur ſicut eloquens michē. 6. Nunq̄d dabo ſilium meum primogenitū p̄ ſcelere tuo fructum ventris mei pro peccato tuo

quasi dicat imo pro assensu peccis etc.

Quarto respiciendo ad habitudinem habitus et inoff. q. pbi nō fuerit certi de i mortalitate ale et posuerit virtutem fortitudinis i eo q. p. elegit morte actui vitioso. vbi posuerunt peccati mali mali q. morte abiqz spe resurrexerit. vñ sci libetis et posuerit se eterno supplicio q. mortali peccō. Et iō mortuo in peccō mortali dat pena eterna. et nequaquam punit ultra cōdignus. vñ machabeor. 6. Eleazar. doctor legis dicit p. clarissim. re spōdit. f. pus velle mitti i infernū q. trāgre di legē dei. hec cōsiderō iducit ad phorem dū peccat qd ē tñ mali et ad cōmēdādā vñ nā iustitiā q. vñ peccō mortali dat penam eternā cōdignā etc.

3^a pñ. Tertia cōsiderō 2. Quarta ē turpitudō peccī. Et hec declarat via q. druplici. Et f. pmo respiciendo ad dīnāz imitationē p. uationē. vñ dicit Aug. Qd qñ hō peccat mortali delect. quodam ymago dī seu trinitatē ab aīa. vñ sic diceret puella ad ymaginē alicui spōsi fca. si delecta illa ymaginē fieret ad formā brui. 3o dicit p. q. d. peccō p. mi hoīs hō cū i honore esset nō itellect. cōpatus ē iumentis et similibus factus est illis. Scdo respiciendo ad dīnōz iudiciorū resp. hēdies. q. sic claudē fenestrā pōit obicē radīs solis. Ita peccās radīs dīne grē. Et iō sic nulla dom⁹ pōt ēē plēa radīs lucis puata. Ita nec aīa p. peccm obtenebrata. q. sicut lux ē cā plēitudinē. Ita tenebra ē cā turpitudinē. 3o turpitudinē peccī dñs cōparat tenebre. 2d. vi. vide lūmē qd i te est. i. qd apper intus tenebre sint. i. peccm etc.

Tertio respiciendo ad bonoz spūalīz expōlationē. q. cū de i baptismo aīaz oriet spūalib⁹ bōis. p. peccm statiz oib⁹ expōliat. 3o sic turpe erat figurā regis nudare et suis ornamentis spoliare. Ita et aīaz spolia re ornamentis spūalib⁹. 3o dicit talī aīa dī ezechie. 4. Trāsiui p. te. eras nuda et cōfusa hōc plena et abicē te sic abicē mulier in decūdā. sic p. aīe turpitudō etc. Quarto respiciendo ad figurā vitiūz iudiciorū. q. ex q. aīa cecidit p. peccm nō pōt resistē subgēstio nīb⁹ inimici. et iō occurrūt ei fantasmata turpia et ymaginatioēs rez turpium sensu

visum q. ipmunt et ad modum picturā. rñ. 3o sicut deturpat dom⁹ qñ turpibus imaginib⁹ pingit. Ita aīa qñ p. peccm maculat. 3o dicit tenebrarū. iiii. facies eorum su p. carbōes dīgnate. i. imaginē p. supior. q. pus fuerat virtutib⁹ et donis ornate. 3o. 3o. at turpitudinē cōsiderō iducit nos ad peccā ab holationē qd tā vile ē vt aīaz ipō deturpatā ipsi agelici detestent q. cā iustitine cernūt sic oculi nīfī rē sedā detestant. et iūda i. 33. q. agelici pacis sic vidētes aīas deturpatas amare sēbāt. Quarta cōsiderō est. Quale peccm cōmittit. Et dī q. drupli. Et declarat hoc q. drupli. p. dīo p. vñ iustit sicut cōtingit i regētib⁹. Et n. in nob sint aliq. virtutes intellectuales sedz q. s. assimilatur agelici. Et aliq. aīales i q. b. assimilatur brui. et iter istas occurrēt aliq. bono dīlecta bñl sit aliqua discordia. q. virtutes aīales desiderāt illd. p. seq. co. q. videat corpe expe diēs. Intellectuales nō dicūt illd fugiēdū q. retrahit a deo. volūtas aut cū sit dīa i toto regno aīe. et co. aīa ista qd vñtē hz illā determinare. et p. pte vñtē sensitīuāz aduocata ē prudētia carnis. d. q. dicit apīs. Qd ē mortificā. p. dīo pte at intellectū p. prudētia spī q. sedz cū dē vñtē par. et pietas etc. p. prudētia carnis aliquando dicit q. bona delectabilia prosequenda sunt. quia ad hoc facta sūt. Alia vñ dīe q. ē magis i tēdēdū legi dīne q. alieni dīlectatōi corpe.

4^a pñ. Qñ at volūtas ē iusta determinat p. pte pma. et tūc peccm cōmittit p. in dīlato cōsensu. sic at cōtingit iustitū pncipē cor rñoi munerib⁹. sic volūtatē oib⁹ oblectatōib⁹ q. a sēu sibi oblat. Et q. p. mōz iustit. peccm iustitū pncipis cōmittit. 3o scriptura oēs peccōrē appellat iustitū. i. iustit. 2. iustit. nō ē iustitā lex q. dīrigit grā. s. iustit. i. p. dīb⁹ etc. Scdo p. vñ fraudulētē sicut ptingit negociatōib⁹. q. sic fraudulētē mercatores qñ volūt vēdere vñtā p. peccō. s. vt auricālc p. auro. iustitū deaurāt ea occultatē vñtā. Ita iustitū offert intellectui bōa sensibilia desup colorata et nō manifestāt dīnā offēnsā et turpitudinē mālī in eis latēre. et tūc volūtas se ad illa bōa cōuertit et acceptat ea nō p. dīdās mala in

eis occulta. q. sedz dīo. de. di. no. Nullus opat aliqd malū aspiciē et tūc peccm cōmittit et tūc nec voluntas decipit nū spon te. q. nō p. mittit totū pfundari in ingrēdo malū vt oīdat q. ibi lateat venenū. s. dīmittit cū i cōsiderō supiciei. sic hō nimis allec. ad aspectū pulchri vñtī nō vult q. i grā d. ei. sapoz. vel an ibi sit venenū. Et q. peccm p. mōz fraudulētē p. mittit dicit apīs. 2. cor. 4. Et ico ne sē spēs sedurit cū astutia sua. Ita sēus nīfī corrūpanē a simplicitate q. ē in xpo iesu. Sic. n. spēs venenosa ē ita appetit sēntiū. et vñtē itelle. ctū. Et vñtē p. mōz iustitine pug. q. passiōes sēntiū q. iure nālī i ciuitate aīe d. bē subici. i. surgūt vñtē rōis q. debet pncipat. sicut sol et in surgē vulgus p. pncipē in ciuitatib⁹. Intra q. s. pncipalē sūt. ita p. cupia. timor et auaritia. Et qñ eis nō resistit a vñtē sensitīuāz et intellectūalē tūc pua pte aut frē. Et illa pugna dī lex mēbz. d. qua apostolus 10. vij. video aliā legē in mē bz meis repugnātē legi mētīs mee etc.

Sz intelligēdū ē q. ipe passiōes insurgēt qñ nālī hñt resistēt. sic ē in oib⁹ dīpra uat. et bestialib⁹ qñq. pua sicut in oib⁹ n. tpatīs totalē qñq. magnā. s. finalē nō pōt vincere sicut in cōmētib⁹. Quoz p. onaz assumit apīs 10. vij. c. Mō qd volo hoc facio bonū. s. qd nolo malum hoc facio etc.

Quarto p. mōz obsidiōis. i. circūposite q. debent imaginari totū istū mūdū nō circūstātē iugiter expugnare castrū aīe nīe dicēte 3o. in can. sua. 2. Qd qd ē in mūdō aut ē cōcupia etc. q. oīa aīe inimicē. tūc at peccm cōmittit. qñ ex sensibilib⁹ rez incitatōe cōsentit malo. Sz nō. q. cōtingit ciuitatē munitissimā sic ē aīa expugnari dū p. l. Et p. q. aut porte male cōcediunt et ingredunt inimici. et hoc ē qñ sensus extērioris nimis apūnt reb⁹ sensibilib⁹. Intra iustit mōz p. fenestras nīas 3ere. viij. ca.

Scdo q. ciues p. intrancos suos tradūt hoc cōtingit in illis q. hñt hñt virtuosos q. b. inclinat hō ad illa naturalia p. q. nda q. sunt hostilia. Et iō q. sic sedz doctrinaz apū nos circūdat peccm. dīst. dñs ad caym.

Si male egeris. i. in custodia aīe tue statiz peccatum in foribus aderit gñ. 4. etc.

Quinta cōsiderō ē. Quale peccm cōmittat ne cōmittat. Et at intelligēdū q. qñ bel. lū mortale insurgit s. aliq. multitudinē hz quadruplicē vñ ad euadēdū mortem.

1ª vñtā. n. via ē hostes inuadēdo. q. sūt nōnulli militē ita strenui q. aggressus hō mñs nī expectāt. Exēplū de Iuda machabeo et s. f. b. 2. q. aīq. hostes ad eos veni rēt aggrediebant eos. et sic eos vincebāt. et tales multū timent ab hostib⁹. Ita ē i aīa. Mā sunt multi ita pfecti q. nō expectāt in sultu passiōis. s. sic carnē domāt q. nō re surgūt motus. sicut curoici i rīti q. mōbz vident filij dei. Et sicut demōs p. tmeclit rēz 2d. viij. dī. venisti aīi ipō torāre nos etc. Ita demōs p. tmeclit tētare vñtē ros pfectos et curoicos a q. b. vincunt. vñ fuit mīa ātiq. vñtē vñtē et doctoz q. dīnō victus ab aliq. nō audeat cū plus tētare de eodē gñere criminis etc. Scda via ē hō nībz r. cōfēdo. q. qñ pmo inuadūt sic. 3o sue cū filiis israhel resistit amalech. vñtē s. cū vt dī in cro. xviij. et p. istū modū resistunt tētatōib⁹ passiōis hoīes tempāt et q. tō vñbz pugnāt citius vincūt. et tāto resistētes minus timēt. q. ipīs timorē incutit et minus infestant. q. hostes nō timēt remissos bellatores. s. magis eos insequi tur 10. 2. in cano. iij. c. Resistite diabolo et fugiet a vobis etc. 3ta at resistētia virtute oīonis p. fic. sicut orātē 2d. viij. c. vincebat amalech. q. oīo est singulare refugiu iustitiae. Tertia via est ab hostib⁹ fugiēdo. qñ. n. hō videt q. nō sufficit hostib⁹ resistere si vult vitā fnare. vñ ab hostib⁹ fugere sicut fugiebat dauid a facie saul. i. 1. 2. in mult. locis. Et p. hūc modū illi qui cōtinent se ita infirmos q. nō pnt tentationibus resistere debēt. oportunitatem peccādī sicut picula mortis fugere. et se auaritatib⁹ scq. strare et nō se interficiendi inimicis ige rere. sic se ab vñtē se ingerebat ren occidēdū. 4. 2. 1. 2. Et p. hūc modū sequētes se ingerunt spectaculis a fatib⁹ et locis mulierib⁹ q. s. p. cano. 1. c. 3. vñtē ingit ei q. i mūdō est cōcupie corruptionē 4ª via ē

Ad aicos p auxilio obtinēdo fugere. qz si
cut gabaonite fugerunt ad iof cananeis i
pugnātibz eos iof. 19. Ita p illū modū
q illi tētatibz nequnt resistere p se debēt
ad celestia cōtēplāda recurrere q sunt aica
aie. sic terrena inimica. 2 p hoc eiciūt sensi
bilia inimica aie q aia iugiter iugnāt. eo
qz eis totaliter sunt p̄ria. sic intrātibz filiis
israel. terrā pmissionis chanaaney sunt ex
pulsī extra terrā pmissiōis. vñ qz medita
tio dīnoy ē spāle p meditātiōem terrenoy
refugiū dīc. Jerō. Ama studiū scripturaz
2 carnis vitia nō amabis. vñ ap̄s aduer
sus hostes spūales occupatiōibz nos ar
mat eph. 6. Induite vos armaturā dī vt
possitis resistere aduersus insidias diaboli.
Et istis adiūgiē qnta via. f. recurrēdo ad
dñm sic p̄nus recurrit ad dñm suū qñ ipu
gnat vt defendat ab hostibus. Ita 2 nos
exēplo apli. i. cor. 10. Ne magnitudo reue
lationū extollat me dat⁹ ē mihi stimulus
carnis q meū corp⁹ affliget. Et sequis pp
qd ter dñm rogauit vt auferet a me. Et di
xit mihi. sufficē tibi glā mea saule tāq dñi.

vj. p̄si.

Septa p̄siderō ē. Qualiter p̄ctm obfir
mat. Et ē intelligēdū. Qd qdruplici mō
p̄ctm firmat. f. p̄mo p p̄missiōis ip̄ressiō
nē sic hō qñ ab infantia affuecit ad peccan
dū. qz dīc Aug. p. de ci. dei. ip̄ressiōes q si
unt i p̄ia iuētute vñ deleri p̄nt. vñ tob.
i. docuit filiūz a iuētute sua. timere deūz
2 recedere ab oī p̄ctō. qz piculū ē i mora p
uer. 33. Moli subtrahē a puero disciplinā.
Si. n. p̄cussis eū n̄ga nō moriet. Et seq
tur. Et si n̄ga eū p̄cussit aīaz ei⁹ ab inferno li
berat. qz piculū ē i mora. Scdō p dilātā
p̄uersationē qz sic vuln⁹ cui mor nō appo
nit remediū sit i curabile. Ita plaga aie si
celeriter nō curat vt dīc Bre. p̄ctm qd p
p̄ntaz nō diluē mor suo pōdere ad aliud
trahit. 2c. Jd ecclī. 5. Ne tardes p̄ueri ad
dñz 2 ne differas dīc i dīc qz q̄to maior
est mora tāto maior ē sarcina. qz dīc bñs
Gracīscus. Qd si diabolus p̄t accipe ca
pillū dī vno hōie fac i eo trabē crescere. 2c.

Tertio p̄ rep̄tinā rectitudinē. qz sic
aligs 13 cūo cōuertat idē statiz post p̄uer
tio nē plabit. sic symō magus q statiz p̄

infidelitatē diuisione plap̄usē i heresiz vt
dīc Aug. vinea. f. pp qd ei⁹ p̄ctm fuit ob
firmatū 2 nunq̄ delerū. sic plaga p̄ cura
tionē renouate cito p̄ntescit. Ita sunt se
mē qd cecidit i petrā vel viā i qua nō per
manēt effectus contritiōis 2 dñi. 13. ca.

Quar⁹ p quotidianā trāsgressiōē. qz
cut ex actibz bonis generat virtutis habi
tus. Ita ex malis vitiosus. 2 isti inclinant
ad malū sic graue deorsuz. ita vt hō vñ re
sistere possit. vñ talis hitus vitiosus si sta
ti corrūpit f3 p̄māet 2 qñ necessitat hōies
ad peccādū. sic i potestate n̄a ē cibuz su
mere. f3 eo sumpto nō ē i potestate n̄a vt
noceat vel pficiat. Ita ē de mēte de praua
ta p hitus vitiosos. vñ vñ possūm⁹ facere
q a p̄ctō discedat 2 op̄e bonū. vñ 2 dñi.
7. Nō p̄t arbor bōa fructus malos facē
nec arbor mala fructus bonos facere.

Septia p̄siderō ē. Qualiter p̄ctm obfir
matuz radicatur. vñ occurrunt q̄tuor re
media ne p̄cedat. Et p̄mum est. sic i disci
plinis. vñ qñ intellectus ē ductus 2 qñ idi
sciplinabilis paulatiz deducit a facilitibus
ad difficilia q p̄t si posset capere vt p3 i ca
dē scia 2 i diuersis. Ita p̄ctm qñ p multos
malos hitus ē radicatus d3 hō deduci p
lenia donec successe pueniat ad ardua.
sicut docet dionys. de ecclīastica Jerar. di
cēs qz debemus ad sūma ab infimis deueni
re p media i actibus virtuosis. qz opa natu
re nō sunt rep̄tina 2 id curag ab infirmita
te nō statim ē solidus cibuz administrādus.
i. cor. 3. Quasi p̄uulis in p̄pō dedi lac. vob
nō escā. qz p̄fectior ē solidus cib⁹ vt dīc ibi
dē. Scdō sicut i mechanicis. vt qñ ali
qua ligna sunt difficilia 2 toruosa ad recti
ficādūz plicant ad p̄tez oppositā donec re
ducant ad mediūz. Ita d3 ē in moralibz
vt qñ aligs inclinat⁹ ē infimis ad vñā de
lectionē debet n̄ri ad tristitiā oppositāz
donec reducat ad regulā rectā. 2 sic ē velo
cissimus modus. qz op̄atiōes sunt p̄rie ta
les maxie. illuz moduz docet Aug. quē ē
tenet apostolus. 1. cor. vij. di. Si cōtristauit
vos i aliq nō me penitet. 2c. Ter⁹ sic in
ciuitibz i qb⁹ legislatores adeo graues pe
nas iponunt vt tristitia pene excedat de

7⁹ p̄si.

d

lectionem que in legis transgressionē fit
qz si esset equalis nō sufficeret ad cohiben
dū. Nā añ vires nature sunt rebelles. ita
qz subici nō p̄nt debent penis fortissimis
affligi. ita qz tristitia p̄ci delectationē exce
dat. Et hūc modū eradici p̄ctm tenuit
deus in veteri testō penas intinādō vt hē
tur deuterio. quasi p torū. Quarto sic in
medicinalibus. vt qñ aliq mēbrū est infa
nabile ne ab ipso totū corpus inficiat ab
scindat. Ita i aia qñ vires sunt ita de pra
uate in nobis q sunt totaliter incurabi
les debent a nobis abscondi totaliter vt ab
eis aia rōnalis totaliter separetur abnegā
do totū actū eis in quo delectari possent.
Et hoc fuit remediū scōrū patrū fugiētū
ad desertū. 2 illū modū induxit nobis xps
ad ath. 2. ca. dicens. Si oculus tuus scan
dalizat te erue eū 2 proijce abs te.

8⁹ p̄si.

Octaua cōsideratio est. Qualiter p̄ctm
a deo remittatur. Et qz q̄tum ad culpā fa
cillima est remissio. qz in cōtritione. secun
dum illud ps. Eor cōtritū 2 p̄uiliatuz 2c.
Et huius affirmatiō hētur 2. 22. 13. vbi dī
qz dō statī cū dixit peccaui dixit ei nathan
p̄pheta ex pte dei. dñs trāstulit p̄ctm tuū.
Quātū ergo ad penā peccati ad quā rema
net obligatio dura. post gic infusiōē sunt
quatuor remedia. Quorū. f. p̄mū est la
chrymarū effusio in amara contritione 2
cōpunctione. qz sicut aqua lauat exteriores
sordes. ita lachryma qz originatur a radice
mētalis cōpunctiōis lauat interiores sor
des peccati. Ita ablutiō puenit ex tristitia
p̄cti qz est cōtraria delectatiōi q fit in illo.
qz cōtraria p̄ris curat. ps. 2. aborauit i ge
mitu meo 2c. Et itez exaudiuit dñs vo
cē flectus mei 2c. Itud fuit remediū p̄cti
petri post. f. tertiā negatiōē 2c. 22. Qui
egressus foras sicut amare. Scdm est
penitētiē executio in carnis maceratione qz
sicut dicit Bre. scdm q̄titate culpe d3 ē
magnitudo pene vt sint digni fructus pe
nitētiē deuterio. 25. p mēsurā p̄cti erit pla
garū mōus. vñ siq penitētiā sibi adequa
tā pficeret statiz euolaret post mortē. qz nō
cōsurget dñs. tribulatio i idip̄suz. nau. p. c.

a

Tertū est amoris accessio in caritatis

inflāmatiōe. qz ignis purgatio ē rubigis
vasoy. Jd fuit p̄ceptū n̄ri. 31. ca. qz oia
q trāfire poterat p flāmā ignis purgare
qñ cēt cōtāmiata. Ita p̄caritatē ardorē
purgat p̄ctā aie puer. 10. vñ uictoria delicta
opit caritas. 2 p. 4. ca. Quartū re
mediū ē pietatē exhibitiō i misericordie cō
descentiōe. qz misericordiā faciētes inueniūt
misericordiā añ dñm scdm ad ath. 5. bñs
misericordes. Et qñ illud est singulare re
mediū ad placandam trā dei in vltionem
peccati ideo dan. cernens sniaz dñe vltio
nis supra regē dñm suum daniel. 4. ca.
Eōsilū meūz placeat tibi rex. peccata tua
elemosynis redime 2 iniquitates tuas in mi
sericordiis pauperū 2c. Nec quattuor
remedia habuit maria magdalena. Et p⁹
qz lachrymas sic copiose effudit vt ex illis
rigaret pedes dñi. Secundo ardore ca
ritatis igne cōcaluit. Ideo dicitur Luc.
vij. Quoniam dilexit multū. Et Bre. di
cit qz diligebat ardentius qz apostoli.

Tertio operibz misericordie circa xpm
floruit. qz xpo de facultatibus continue mi
nistabat suis ad ath. vltimo. Et circa se
pulturam suam summe sollicita fuit. vnde
Raphel numerās misericordias 2 obie
posuit inter eas sepulchrum mortuoy.

Quarto corpus suum durissimis peni
tentijs afflixit. qz postqz venit marsiliā cūz
sororibus dñe nostre 2 lazaro fratre suo q
fuit p̄mum ep̄s marsille maximino mar
tha post regis marsille cōuersionē 2 infi
nita eius glorioza acta ascēdit antrum spe
lunce aspiratez vbi cūctis mortalibz igno
ta p̄uicqz 30. annis vñqz ad felice p̄sumati
ōē p̄uenerant. Jd bñ dicitū fuit de ea. Re
mittunt ei p̄ccā multa qz dilexit multū 2c.

Nonā cōsideratio ē. Qualiter peccatū 9⁹ p̄si
post remissionē a reciduo p̄seruabitur.

Circa quod occurrunt quattuor docu
mēta dñe scripture. Quoy p̄mū ē p
sollicitā obseruationē. qz qñ aliq ex negli
gētia sua p̄dit fortiticiū suū si eū recupat
poterit diligenter custodit illud ne itez de
cipiat. Et igit aia. f. n̄a fit quoddā in
expugnabile fortiticiū si bñ custodiat. nun
qz supari poterit. puer. 4. omni custodia

serua cor tuū. Ex ipso vita pcedit &c. Si
n. piculū vite ē custodiētibz castitū diligē
tius custodist pp piculū qd iminet. Ita
custodia sit p frequētiōē pure cōfessio
nis: sic cū icēdit aliq ciuitas volēs domū
suā defendere apiculū ignis statiz cū aliq
sintilla sup domū suā cadit extinguit illā
ne si multe tales cōgregate fuerit exurgat
flāma. Ita hō aiaz sollicitē custodiēs mor
tē sentit aliquā sintillā. remorsumqz peti
tū cōfessionē recurrat scdm illud apli p^a
cor. Qui se cristianū stare videat ne cadat
f. sollicitē tolligēt custodiat se. Scdō ē
p initialē trepidationē: qz q nimis cōfidit
frequenter ex sua fiducia tardat cadit: sic
ps d golias a facie dō. p^a R. 17. q at timēt
magis se custodiat 20. 2. Molt alta sape h
time. 3d timēs sepe debz scurrere ad dñi
auxiliū &c. Tertiu ē p assidua i bōis opī
bz occupationē. qz eadē potētia limitata n
pōt pluribus esse intēta. Et iō qz occupa
tur cō hōēta nō dat locus enagādā cō illi
cita. sic i naturalibz qñ aer ē bñ cōuersus
ad radios solis nō pōt isrigidari a radijs
lūe. 3d 3ero. dīc: Semp aliqd bonifaci
to &c. qz diabolus qñ tñuēt. hōiez ocio
suz semp dat sibi negociuz. 3d ecclasticū
33. Multa mala docuit ociositas. 3d luc:
18. Opz semp ozare & nūquā deficere. qz ē
lz boni actus faciāt ad custodiā aie marie
tñ actus ordōis deuote &c. vñ Dio. Dō
eleuat aiaz. sic turris quāto altior tāto secu
rior. nā facit vt deuz ad se trahat de sūmo
& tñ trahēdo ad deū ascēdit vt ascēdēs sca
lā ad se trahere videt & tñ trahēs scāte sca
la elenat. & hoc ē apparuit in bea. frāscō
z alijs mulz scis q. i ofone a terra sunt ele
uati. Quartū ē p rigidā corpaliū virtū
subingationē. qz natura seruus est q. nisi
rigide subiciātur & assigēnt sunt rebelles
& cōtumaces. 3d puer. 29. Qui delicate a
puerita nutrit seruū suū postea iueniet eū
cōtumacē. Stres autē bestiales sunt a natu
ra seruunt deditē & si rigide nō domentē
vel eis dñetur rebellāt. qz rigide dñā
tur nō molestāt ab eis. 3d apls. p^a cor. 9.
ca. Ego sic pugno nō qñ aerē reuerberās:
sed castigo corpus meū & in seruitutē redi

go ne forte &c. Istis ergo cōsilijs obser
uatis qlibet pōt cū dño auxilio a pctō
pseruari. qz nō patitur nos deus tēari su
pra illud qd possumus sustinere sed fac cū
tentatione puentum p^a cor. 10. Sz ca
sus ille ē sūme formidādus duplici de cā.
f. Primo. Quia facilius ē seruare re
ctitudinē hīam q. amissā recipere.

Secundo qz in duplo displicet flagitiū
iteratū deo. Melius n. est viā vitantis nō
cognoscere q. post agnitā retrocedere. vñ
apostolus ad hebre. 6. dicit terribile vñb.
Impossibile inqz est qd soli deo est possi
bile eos q semel illuminati sunt rursus re
nouari ad penitentias &c.

Decima cōsideratio est. Quare de pec
catum permittit. Circa quam occurrit
quattuor rationes. Quarū. f. Prima est
radicata in celsitudine diuine pūditie q
deus scdm Aug. nouit de tanto malo ma
ximū bonū elicere. qz lapsum luciferi ordi
nauit ad hōis creationē qd fuit. sūmū ma
raculorū diuinorū. & lapsum hōis ad ipē
incarnationem 3d ait Bre. D felix culpa
que talē ac tñ meruit hīe redēptōrē. Nō
est magnū in artifice si de bona materia fa
cit bonū artificū. sed si de mala. Est sci
endū q. diuina prouidentia ordinatū pec
catū quadrupliciter cōsumari in bonū ele
ctorum. Et p^a. ad extollēdā eoz laudē
qz si oēm creaturā rōnalē fecisset ipeccabi
lē nullus scūs esset laudabilis ex eo q. non
peccasset. qz nullus laudat de illis que nō
sunt in sua potestate. Nō. n. laudat mutus
si silet. sed eloquēs dñi tacet qñ est tacēdū.
3d dicit Bre. in mora. Deus naturā sū
morū spiritū bonā cōdidit: sed mutabilē
vt q stare nollēt ruerēt. & q starēt maioris
meritis eēt quāto mutatiois sue morū
volūtatis sue studio quēssent. vñ b. d. gīa
& li. ar. In eo autē abusus est gīaz q. illaz
cum accepisset ad gloriā cōueri it sibi i cō
tumaciā iuxta testimoniū scripture dicen
tis. hō cū in honore esset nō inuēto. Itz pa
tus est iumētis insipitētibz & similibz factus
est illis Soli. n. hōi inter aliantia datū est
posse peccare ob pōgatiū liberī arb. Da
tū ē aut vt nō pīnde peccaret. sz vt gloriō

sior apperet. Si nō peccaret. cū peccare po
tēt. Quis nāqz eo gloriōsior esse poterat
q. si de eo scriptura dicit. Quis est hic &
laudabimus eū. vñ ita laudādus fecit enīz
mirabilia in vita sua. Qui potuit trāsgre
di & nō est trāsgressus & facere mala & non
fecit &c. Itaqz quādū sine pctō fuit inno
centia seruauit amissū cū peccauit. pecca
uit autē. qz liberum ei fuit: nec tñ fuit culpa
dāris sed abutentis. qz ipsam facultatē cō
uertit in viūz peccandi quā accepit ad glo
riā nō peccādū. Mā si peccauit ex. posse qd
accepit nō tñ qz potuit. sz qz voluit. nec. n.
pēuāricante diabolo & angelis eius & alijs
pūaricantibus. nō qz nō potuerūt. sz qz nō
luerūt. pcti nāqz lapsus nō dono ascribē
dus ē peccātis: sed vitio volūtatis. hec ber
nardus. Scdō ad augēdū eoz honorez
qz hono:atius possidet regnū q. hz illud p
rtutē sue acquisitionis quā p solā electionē
dñi tñ iuste. qz hz a se qd alter hz ab alio.
Si autē fci fuissent ipeccabiles sola dātōe
hūssent regnū eternū si militātes cōpccā.
3d dicit rps Math. 21. A diebz 30. bap.
regnum celoz. viz patē & violētū rapiunt
illud. Istius autē hono:is ē signū. qz fci co
ronant: vt dī apoc. Mā scdm apostolum
Non coronabit nisi q legitime certauerit
& hec pugna nō ē nisi p pcti &c. Ter
ad cōfirmādū eoz rtutē. qz hūilitas ē de
cor & custos olum virtutū scdm Bre. i mo
ra. Pctōrys autē pugna dat scis & inter
dū pmittit vt ruāt: vt hūilitas cōferuēt i
cis vt dīc apostolus de se ad cor. 12. Dat
est mihi stimulis &c. ne magnitudo reuēla
tionū &c. Nō credidit ibi fuisse casus mor
talis in paulo &c. Quarto ad pūciēdū
eoz dcorē. videm. n. i scētibz q. iterdū
est vitē vt res aliq dīruat. vt meli⁹ & pul
chrius postea repect. Ita de pmittit aliqñ
scōs ruere vt fortiores resurgāt & pulchrio
res appareant: Ideo dicitur dan. xi. d. eru
ditis. ruent vt cōfirmantur & eligantur &
de albeniū vqz ad tempus pēsumit.

Primo enīz magdalena ruit & postea
fuit consolata electa decore sanctitatis &
decalbata nitore puritatis & consummata
nitore penitentie. Scdō ratio principa

lis. est quātū ad decimā cōsiderationē q. ē
radicata in rectitudine diuine iustitie. qz cū
deus sit iustissimus eius iustitia non decla
ratur sine peccato & virtute. Cum iustitia
habeat duplicem partem. vnam. f. qua est
punitiua malorū. Et aliam que est remu
neratiua bonorū. Et prima sine peccato
esse non potest. licet dominus superabun
det in remunerando & non in puniendo.
vnde de ytero. 5. Deus visitans iniqui
tates patruz in filios in tertiam & quartā
generationem & faciens misericordiam &
multa maiora hīs qui diligunt ipsūz Ad
hoc respōdet dionys. q. nulla esset compa
ratio pene inferni & glorie paradisi qz sunt
diuerariū spērū. 7. pñ. Tertiatio est
radicata in multitudine misericordie diu
ine. qz si peccatum non esset diuina miseri
cordia declarari non posset in effectu: cum
misericordia sit circa miseriam. & miseria
non sit sine peccato sicut nec ars medicine
sine egritudine declarari non potest. Nec
virtus fortitudinis sine periculo mortis
& tamen decens est vt vbi magna virtus
magnificis operibus declaratur Deus
enim in diuina scriptura de misericordia
commendatur vt patet in ps. & multis lo
cis. Istam misericordiam maxime decla
rauit in nouo testamento vt patet in quat
tuor personis scilicet. Ehananea. publica
no latrone & maria magdalena qz facili
ter illis peccata dimisit. In veteri autem
testamento. in alijs quattuor scilicet in da
uid In achab In nabuchadonoso: & in
sedechia &c. Quarta ratio est radicata
in sanctorum gloria. qz secundum Augu.
i n. li. de ciui. dei. vnum contrarium in
notescit per aliud. Si enim egritudo non
esset non esset euidentis sanitatis iocunditas.
& ita de morte & vita. & ideo ex suppli
cio peccatorum innotescit gloria sancto
rum. Item sicut sanctorum concupiscibi
lis delectabitur in mutua gloria ita eoz
inascibilis in pena peccatorum secundum
illud ps. fletabitur iustus cum viderit vñ
dictam &c. Item sicut sancti in hoc mun
do de peccatis fecerunt penitentiā pfectam
Ita maria magda. ēa. d. dīc bitis Bre.

Logitanti misit de Marie magda. pñia
flere magis libet q̄ aliqd dicere: pro qua
pñia h̄ in pñia gl̄ias p̄ q̄ pñiali cōfessioe
Drego. Maria inter epulas non erubu
it. vii. ecclesiastici. 4. Est cōfessio adducēs
ad peccatū: sicut q̄ peccata celat in confes
sione. Et est cōfessio ducens ad gl̄iaz. i.
eterna. Ad quā nos pducit Iesus xpus
dei et v̄ginis filius. Amen.

In vincula sancti Petri. fmo.

Quodcuqz ligaueris sup terraz
erit ligatū et in celis. Et quod
cuqz solueris sup terrā erit solu
tū et in celis. 18. Mat. xvi. cap.

Duos fines vltimos esse in fine seculi
futuros ostēdit bea. Aug. xij. 2. xij. de ci.
dei. Quorū vn⁹ erit dñator. i. pena eter
na. Ali⁹ vero bonorū. i. gl̄ia sempiterna.
Ad quos fines sunt due v̄e. V̄e in eū
gelio a xpo descripte cū duabus port. ma
thēi. vii. V̄ta est v̄a que ducit ad p̄ditio
nē et multi gradiunt p̄ eā. Et ar̄ta est v̄a
et angusta que ducit ad vitā et pauci sunt
q̄ incedāt et intrēt p̄ eā. Circa qd̄ est intelli
gēduz q̄ isti duo fines tanq̄ due cōclusio
nes finales subsiquē ex q̄ttuor p̄dictatib⁹
descriptis in sacra pagina tanq̄ ex q̄ttuor
p̄missis. Quaz p̄ma p̄dictas est electio
nis et reprobatiōis s̄m p̄destinationē et p̄e
sciam distinctaz. De qua p̄dictas loquit̄
apls. Ro. xi. De Jacob electo et Esau re
probato dicens. Eū nondū nati essent: aut
quidq̄ boni vel mali egissent Jacob dile
xit Esau aut odio habuit. Secūda cō
trarietas est meriti et trasgressiōis. de qua
gen. 4. Qm̄ dñs dixit Aym. Nonne si
ben̄ egēris recipies: si aut̄ male faciis in for
bus peccatū aderit tē. Tertia p̄dictas ē
p̄ceptū et p̄hibitiōis de q̄ hētur de utero. 5.
vbi postq̄ moyses annunciauit dñi p̄e
cepta. et p̄hibitiōes. i. mādāta tā affirma
tiua q̄ negatiua. dixit. Nō declinabīs ad
dexterā vel ad sinistā. P̄ceptū aut̄ dī
cit ad dexterā qd̄ respicit bonū faciendū.
Ad sinistā vero qd̄ respicit malū vitan
duz et ratiōe p̄hibitiōis. et circa nullū il
lorū est declināduz. Quarta cōtrarie
tas est benedictiōis De qua deu. xi. Ec

ce propono tibi hodie benedictiōē et ma
ledictiōē. benedictiōē pro obediētib⁹
et maledictiōē p̄ cōtumaciōē. Et p̄cepit il
li dñs vt poneret b̄ndictiōē sup mōtē gau
zim et maledictiōē sup mōtē ebal. Ita q̄
ser̄ tribus debāt esse sup p̄. monte. et alie
ser̄ sup p̄. monte. sed due ad maledictiōē
nō obseruātib⁹ legē alie ser̄ ad b̄ndictiōē
obseruātib⁹ legē. Istā aut̄ quattu
or cōtrarietātū sic in sacra pagina descripta
rum quattuor extrema ad modū quattuor
p̄missarum inferūt finē saluationis eter
ne. i. Electio meriti. p̄ceptum b̄ndictiōis.
Alia aut̄ quattuor extrema inferūt finē dā
nationis sempiternę. i. Reprobatio. De
meritum p̄hibitiōis. et maledictiōis. De q̄
bus duobus finibus tanq̄ ab h̄is p̄miss
is illat̄ loquitur xps Mat. 23. p̄. Ele
ctis dicens venite b̄ndicti p̄res mei 18. Et
recitat eorū merita. Et dicit reprobis. Mi
seredite a me maledicti 18. Et aduertē
dum q̄ isti duo fines deducti ita respiciūt
duas virtutes p̄claras in p̄. p̄ncipe vni
uersi. i. Iustitiā et misericordiā per quas
exerret regnū vniuersi. Et id̄ dicit p̄phe
ta in. 8. p̄. 100. Mat. 23. et iudicium cāta
bo tibi 18. Et q̄ p̄ncipatus in bonis h̄os
bus nō sunt nisi qdā imitationes p̄ncipa
tus dei scdm̄ apostolū. Ideo iste due v̄tu
tes debēt in quolibet p̄ncipe singulariter
refulgere. puer. 20. Misericordia et v̄itas
custodiūt reges. Et secūdu illas duas v̄
tutes in p̄ncipe p̄eminētes opz esse i quo
libet bono p̄ncipe duas auctoritates v̄nā
ad absolūendū p̄ quā exerret misericordiā
Et alia ad ligādū p̄ quā exerret iustitiā.
Qua pp̄ cū p̄ncipatus quē cōmisit b̄d̄
Pet̄ro apostolo ipse xps fuerit exellētissi
mus in tota ecclesia militate: cuius fuit in
stitutus Hierarchia: Idcirco decuit vt xps
ei istas duas auctoritates cōferret p̄ q̄s il
las duas v̄tutes p̄ncipales p̄fectissime p̄fice
ret et impletet. Et hoc est q̄ verba p̄posi
ta manifestant. Et dicit Quodcuqz liga
ueris sup terrā. 18. In quibus qd̄ez n̄
bis duo. p̄ misericordiā b̄d̄ Pet̄ro colla
ta xps euēdēter expressit. Quorū p̄mū
fuit de auctoritate p̄stente ad securitatis

officiū. Cum p̄mittit. Quodcuqz liga
ueris sup terram. Secūdu fuit de au
ctoritate p̄stente ad pietatis b̄ficiū.
Cum subdit. Quodcuqz solueris 18. Et il
lam duplicē auctoritatem cōcauit xpus
non solū b̄d̄ pet̄ro tanq̄ p̄ncipi lumino
yerarchie ecclesie totius: sed et ceteris apo
stolis tanq̄ eis subordinatis dī. Mat. 18
Quodcuqz ligaueris super terrā 18. Et
quo saluatoris dicto p̄nt accipi quattuor
documenta. Quorū. Primum ē. Qd̄
in ecclesiastica yerarchia. i. obligatio p̄e
dat absolutionem ordine executiōis tamē
absolutio p̄cedit obligationem ordine in
tentionis. q̄ illa que sunt p̄iora in inten
tione sunt posteriora in executiōe. sicut p̄
in ordine finis et cōrū que sunt ad finem.
Sicut sanitas p̄ior ē medicina in intētio
ne. sed ē posterior in executiōe. V̄n̄ abso
lutio p̄mōi cōparat ad obligationē. sic sa
nitas ad medicinā. p̄pter q̄ saluator hic
p̄ponit obligationē tāq̄ illud q̄ ē ad finē.
et postponit absolutionē. sicut finem dī.
Quodcuqz ligaueris 18. Scdm̄ docum̄
tum ē q̄ ois p̄nceps ecclesie d̄ esse p̄mō:
ad absolūendū q̄ ad obligandū vel con
dēnandū. q̄ p̄ncipaliter d̄ intendere
finem q̄ illa que sunt ad finem. sicut medi
cus p̄mō intēdit sanitatē q̄ medicinā.
Eius rō ē. q̄ ois p̄nceps subordinat⁹
d̄ se voluntati sūm p̄ncipis ordinare.
Sed xps x̄ris oim̄ p̄nceps et dñs fuit
p̄mō: ad absolūendū q̄ in obligando:
q̄ cum in veteri lege eēt quattuor genera
p̄ceptorum. i.
Aboralium
Cerimonialium
Judicialium
Sacramentalium. Ipse a tribus gene
rib⁹ p̄ceptorum nos absoluit. et solus ad
p̄mū nos obligauit. Et cū in illo gene
re eēt. x. p̄cepta oia ad duo reduxit. i. Ad
dilectionem dei et proximi dī. In h̄is duo
bus mandatis tota lex pendet et prop̄be.
Mat. xxi. Et illud documentū m̄
litat p̄ platos qui sunt p̄p̄riissimi ad p̄e
pta multiplicada. et ad vincula ipōnēda.
Tardi autem ad remedia absolutiōis in

dulgenda de q̄bus dicit dñs. Mat. 18. 11.
Calligāt. n. onera grauita et ip̄portabili a
imponunt humeris hoim̄. digito autēz
suo nolunt ea mouere. Contra tales p̄a
tos dñs in codez loco duas maledictiōes
interminat dicens. Primo sic ve vo
bis scribe et pharisei et phodite qui claudi
tis regnū celoz ante hoies. ipsi nec in
tratis nec intrare p̄mititis 18. Secūdo
sic ve vobis scribe et pharisei q̄ decimam
mentam et cinimum et reliquias qui sūt
grauiora legis. i. Iudicium misericordiāz
et fidem: Tertiu documentū est q̄ ois
p̄nceps ecclesiasticus d̄ esse p̄mō: ad re
muncandū q̄ ad puniendū. q̄ deus cui⁹
imaginem gerit sicut ipse est sup̄habūdās
in remuneratione ita ē p̄cus in punitiōe.
vnde de vtero. 5. scribitur. Ego dñs emu
lator reddens iniquitatem patrum in filios
vsqz in tertiam et quartam ḡnationem. et
faciens misericordiā in multa milia h̄is
qui diligunt me. Et sic p̄ q̄ quasi plus ē
proportionabiliter licendit misericordiā
q̄ vindictam. Et illud documentū m̄
litat p̄ platos qui sunt p̄p̄riissimi ad p̄e
nas infligēdas. q̄ tardiissimi ad relaxatio
nes concedēdas quoz exemplar gerebat
menclaus de quo dī q̄ cum factus eēt sū
mus sacerdos venit nihil quidē h̄ns di
gnum sacerdotij sed crudelis tyrāni et fere
bellue iram gerens. ij. machabeoz. 4. 18.
Quartū documentū est. q̄ ois p̄m
ceps d̄ esse serotinus in iudicia iaculan
do et non p̄ceps in snias festinando: q̄ in
voluntariis debet eē in p̄secutione vltio
nis sicut volūtarius in p̄secutione retri
butiōis. vnde ipse deus cuius similitudine
gerit est patiens in expectādo et non repen
tinus in pronūciādo p̄pter b̄ scribitur
ecclia. viij. de diuina patientia et longā
mitate. q̄ non statim cōtra iniquos p̄fert
sniam. idcirco filij hoim̄ absqz vllō ter
rore p̄p̄tratur malitia. i. abutentes diui
na patientia 18. Et illud argumētū
militat contra platos qui cōfessum et sine
deliberatione et absqz maturitate proce
dunt ad snias fulminandas cōtradicētes
diuine longanimitati qui peccatores pe

ſter expectat quibus vi. Ro. 2. An igno-
ras q̄ patientia dei ad pñas te aducit. an
diſtinas patientie & longanimitatis eius
contemnis ſcđm duritiam cordis tui ipe-
ſantias tibi ſtram in die reuelationis illi-
us dicit. ſ. iudicij. Sed ex iſtis documen-
tis accipiuntur due viridice diſcipline. Et
prima eſt. Ad in regimine eccleſiaſtice
yerarchie pene ſunt reſtringende. & gratie
ampliande. q̄ inſtitutor iſtus yerarchie ē
affectans ad gratias multiplicandas. & ad
penas non inferēdas. vnde dicit ſapiens.
deus mortem non fecit: nec letatur in per-
ditione domitientiu. Et erant enī omnia
vt eſſent ſanabilia fecit nationes orbis ter-
rarum. Secūda eſt q̄ in ordine eccleſiaſti-
ce yerarchie plus eſt cōmendandus prin-
ceps de miſericordia q̄ de iuſticia vt ab
ſintem ſepantur. q̄ inferiores principes
p̄ oculi q̄rū poſſunt inuoluit debēt eē cō-
ſortes. q̄ ſummius princeps de miſericor-
dia pluſquā de iuſticia ſūme cōmendatur
ps. 143. Suauis dñs & miſerationes eius
ſuper omnia opera eius. Quādo vero cir-
ca duplicem auctoritatē collatā a p̄po b̄d
petro apoſtolo ſcđm declarationes p̄miſ-
ſas eſt ſentio verbi ſuprapoſiti circa aucto-
ritatem ligādi que pertinet ad iuſticias. &
circa auctoritatē abſoluendi que pertinet
ad miſericordiam. Et ſcđa auctoritas eſt
h̄c dñcipaliter intēta. Et circa omniſſa au-
toritate ligādi circa auctoritatem ſoluen-
di ſolum modo eſt inſiſtendum. Vbi tñ
eſt intelligendum ſcđm documentū ſancto-
rum q̄ quatuor ſunt genera abſolutionis
que inueniuntur in eccleſia militante. vel
in officiis eccleſie militantis. Quarū. ſ.
prime ſunt que ſunt in iudicijs. vclu-
ti cum q̄s excoīcatus ſepultura eccleſiaſti-
ca p̄ſiſtur recurrit ad principem eccleſie
de quibus dñ in ps. ſol. Omnidus de celo
ad terram aſpexit vt audiret gemitus com-
peditōrum & ſolueret filios interemptōrū:
q̄ in illa abſolutione auctoritas diuina ex-
primitur & nullus rediens ad gremiū ec-
cleſie eſt abiiciendus. Secūda ſunt abſo-
lutiones que ſunt in penitentijs qñ quis
a deo illuminatus conuertitur ad conſi-

dum peccata. ſua de quibus in ps. dñs ſol-
uit cōpeditos. dñs illuminat cecos. q̄ i ſta
abſolutio de ſemp auctoritas diuina expri-
mitur. Tercia abſolutiones que ſunt in ſuf-
fragijs qñ ab ecclia aie deſūctorū precib⁹
abſoluitur. de quibus videt loq ſapiens ec-
cleſiaſtici. xxviii. Deſcanti peccata ſoluitur.
ſ. eius p̄ quo orat. Vnde accipit do-
cumentū q̄ ille abſolutiones nō ſunt p̄ ec-
cleſie auctoritatē ſz p̄ deprecationē ſupra
deſūctos. q̄ nō hñt iurisdictionē ſup eos.
Quarta ſūt abſolutiōes q̄ ſunt in indul-
gētijs cum auctoritate eccleſie. exiſtētib⁹
in gra & facientibus aliqua bona opera i
indulgentie conceduntur. de quibus eccleſiaſti-
fici. 31. ſicut in ſereno glacies. ita peccata
tua ſoluentur per hunc modum. peccata
non diſmittuntur niſi in ſerentate gr̄e quā-
tum ad culpam. q̄ ſibi non inueniunt quā-
tum ad penam ſolum. Et q̄ in pñi ſolē-
nitare indu gētia bñ. ſ. pñi nſi. Franciſc⁹
fuit diuinitus ordinata. Id erga quartaz
abſolutionem que ſit in indulgētijs nunc
eſt negociandum. De quibus indulgētijs p̄-
ractando. Primo oz pertractare cir-
ca indulgentie qđdritatem. Secūdo circa
eius proprietatē. Quātum ad primam
epartem videndum eſt. quid ſit indulgen-
tia. Dicitur autem ſcđm diuine ſcripture
teſtimonium & auctoritatem q̄ indulgen-
tia ē remiſſio peccatorum quoad illa que
poſt ſuſceptum penitentie ſacm̄ remanēt
d̄ peccatis. Ad indulgētia ſit remiſſio pec-
catorum probatur per hoc qđ dicit apoſto-
lus. 1. cor. vii. Que autem ſcribo vobis ſe-
cundum indulgētiā ſcribo nō ſcđm im-
perium loquens de actu matrimoniali q̄
ad fornicationem vitandam ſit. Ad ver-
bus p̄ractans. Beg. dicit. Quod ſi in ta-
li actu peccatum non eſſet. apoſtolus ibi i-
ndulgētiā non dēdiſſet ſupponens q̄ in
indulgētia non poſſet eſſe niſi de peccato.
Ad vero indulgentia ſit d̄ illis que rema-
nent ſuſcepto ſacramento penitentie p̄ba-
tur per hoc q̄ ſcđm conſuetudinem. decē-
tiſſimam eccleſie indulgentia non datur
niſi vere penitentibus & conſeſſis. Ideo
dicitur ysa. 61. Spūs domini ſuper me ad

annūciandum manſuetis miſit me vt me-
derer contritos corde & predicarem capti-
uis indulgentiam. Quia ſunt duo ge-
nera hominum qui ſunt idonei ad benefi-
cium indulgentie recipiendum. ſ. illi qui
in hoc mundo poſt penitentiam ſunt. Id
dicit vt mederer contritos corde. Et illi q̄
ſunt inclui in purgatorio aliquo modo.
Et id adiungit vt predicarem captiuis pe-
nitentiam. Sicq̄ xps fecit quando deſce-
dit ad infernum omnes penas purgatoriū
ſoluit. ſicut dicit. De. act. 3. hunc ſuſcita-
uit deus a mortuis ſolutis inferni dolori-
bus. Intelligendum tñ eſt ad iſtū diſ-
tinctionis declarationem. q̄ quatuor ſūt i
peccato conſideranda. Primo ē actua-
lis culpa qua peccatur. de qua dicit Jo. in
canonica ſua. c. 5. Concupiſcētiā parit pec-
catum &c. Secūdo eſt habitualis macu-
la derelicta ex actu peccati inclmans ad
malum de quo dicit Joā. viii. Qui facit
peccatum ſeruus eſt peccati. q̄. ſ. ſuit malo
habitu ipm̄ ad malum inclmanti. Ter-
tium eſt reatus ad penam qui remanet a-
ctu malo tranſeunte de quo luc. vii. poſt
quā culpa per contritionem fuerit deleta
dicit magdalene. Remittitū tibi peccata
tua. Quartum eſt reſpectus ad diuinā
offenſam qua deus prouocatur & qua de-
us hēt o. iſo peccatores: vt ait ſapiens quā
offenſas deus placauit. de q̄ Jo. bap. dixit
Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi
&c. Sed niſi ad propoſitū indulgentia nō
eſt remiſſio peccatorū quantū ad actua-
lem culpam. q̄ cum illa ſit totaliter tranſ-
acta totaliter eſt deleta. Nec quantū ad
habitualement maculam. quia per vnicū
actum indulgentia acquiritur & tamen ha-
bitualis macula vno actu non eradicator
vt docet experientia. q̄ remanet prontas
ad malum nec quantum ad diuinā offē-
ſam. q̄ ante indulgentiam illa remiſſa eſt
in actu. ſ. contritionis vel in ſacramento
conſeſſionis dicente ps. Dixi conſitebor
&c. Et ideo ſequitur q̄ indulgentia ſolum
eſt remiſſio peccatorū quantum ad pe-
nam. vnde illi qui penam peccatorū ſuo

rum timebant dicebant. Indul. viii. In-
dulgētiā ipſius ſuſis lachrymis poſtu-
lemus. Intelligendum eſt tamen q̄ pena
peccatorū eſt duplex. Et ita duplex rea-
tus ad penam. Primo reatus eſt ad
penam eternam ad quam obligatur pec-
cator ante penitentiam & ad illam penas
tollēda vel diſmittēda non ē indulgentia oz
dinata. q̄ illi q̄ ad penā eternā ſunt obliga-
ti nō ſūt idonei ad recipiēda talē indulgētiā
cū ſint in pctō mortali. Secūdo reatus
eſt ad penam temporalem que ſuſcipitur
in hoc mundo in conſeſſionis ſacramēto.
aut que infligitur in purgatorio. Et ad li-
teram ad vnam illarum penarum rema-
ner obligatus peccator poſt conſeſſionem
& tamen talis perle temporalis inquantū
per penitentiam mutata eſt pena eterna in
temporalem ſunt indulgentie de quibus
nunc eſt ſermo. non de pena peccati eter-
na. vnde qui eſt reus eterni delicti non ha-
bet allicubi remiſſionē vt dicitur. Al. math.
3. ca. Sed attendendum eſt. Quod ex
iſtis dictis accipiuntur ſeptem documen-
ta. Et primum eſt. Quod in peccato ſunt
duo. ſ. culpa que reſpicit diuinā offenſā.
Et pena que reſpicit illius iuſtitiam. Sic
ſacramentum penitentie reſpicit directe
culpam que eſt dei offenſa. Ita benefi-
cium indulgentie reſpicit penam. quia per
illud ſacramentum deo reconciliamus &
penam recipimus. Et per illud benefi-
cium tam deo reconciliati penam diſmitti-
mus aut totaliter euacuamus ſecundum
p̄miſſa. Secundum documentum eſt
q̄ in foro penitentiali per ſacramentū pe-
nitentie nulla poſſeſſe abſolutio a pena
& a culpa virtute illius ſacramenti. quia
directe illud ſacramentum non reſpicit
niſi culpam que in conſeſſione panditur.
& illius eſt proprie materia eius vltra quā
nullum ſacramentum ſe extendit.
Tertium documentum eſt q̄ licet in
ſacramento penitentie non fiat pene abſo-
lutio ſit tamen pene tranſactio. quia cum
pctō ante hoc ſacramentū erat obligatus
ad penā eternā p̄ oībus pctis ſuis poſtea

transfertur illa pena eterna in temporale quasi per modum cuiusdam compositionis cuius arbitrio est sacerdos vt notatur. iiii. finiarum. 7c. Quartum documentum est qd nulla potest esse indulgentia data a pena et culpa. qz sicut penitentia directe respicit culpam. Ita indulgentia adequate respicit penam. Et illud documentum confirmatur. 2° qz ecclesia nunq vitur illa forma. Et si dicatur q locus ab auctoritate non tenet negatiue. Dicitur q imo in ecclesiastica. Ter ar. qz dicit e^m q sacri canonica non concedat q scdm patrum studio non est sancit. 2° qz illa forma non inuenitur tradita in sacra theolo^a aut in diuina. scriptura in quo tenet locus ab auctoritate negatiue. vnde di. diony. de di. no. c. i. q non est audendum aliquid dicere vel cogitare desup substantia nobis oculta deitate preter q nobis de sacra scriptura de deo diuinitus sunt expressa. 7c. Tum qz illa forma vt datur pctori indulgentia a pena et a culpa videtur militare in ecclesiam. tunc. n. videtur euacuari sacz confessionis vt non sit de necessitate salutis. cu indulgentia tam a pena q a culpa possit diluere. Tum tamen Jaco. apostolus dicit. Contestemini alterutrum pctā vestra vt saluemini. Tum qz illa forma videtur militare in theologos. qz scdm hanc doctrinā ponit. Qd oia facta noue legis hnt virtutem causatiuam grē. et p pns ex pulsū culpę. vt dicitur. iiii. finiarum. Et ideo cu indulgentia subsequatur sacz penitentie nihil facit circa culpam q iaz est deleta et ablata.

2^a ps 6ª monis
 Circa secundam ptē principales istius sermonis in qua agitur de indulgentie p pntate. Est circa duo pncipaliter insistendum. Et p^o circa indulgentie originez et secundo circa indulgentie vtilitatem.
 Circa primū est notādū Qd quattuor sunt pncipales thesauri ecclesie vñ iste in dū g^o etie emanare dicunt. 1° p^o mus ē thesaurus absconditus ex superhabundantia meriti passionis xpi. qz illud meritum sufficiebat ad infinitos hoies redimēdos seu mundos cu esset infiniti suppositi. et id

de superhabundantia eius merito indulgentie conferunt. Iste tñ modus non est cuius denis ex diuina scriptura. qz inferior non habet auctoritate in bonis superioris. Si cut xps dicit non est discipulus sup magi strum suū Jo. 13. Et id cum apostolus q est princeps ecclesie q est inferior xpo nō hz auctoritate supra meritū passionis xpi nisi si fuisset ei commissum. et illud non habetur explicate nisi pie credatur. Secundus thesaurus est sanctissime dei genitricis marie que cum nunq peccauit nec mortaliter nec venialiter. tamen multos dolores substituit et spāliter in christi morte vt dicitur luce. 2. Quā ipsius aiām ptransiuit gladius. et de superhabundantia illius thesauri dicuntur ille indulgentie. f. erogari. Et illud tamē non est perspicuus. qz si cut mater vñi fuit plena grā: et sicut habuit excellentissima merita. ita habuit excellentissima pconia vel pnia. et ita est plena nūc grā. Et id cū scdōz ex gētiā suoz merito sit sup excellēter pmiata et glificata videt sufficere soluta vt nō fiat ei iniuriā. Et id non remanet ei aliquid ad soluendum q non ei finaliter p soluitur. 7c.

Tertius thesaurus est sanctissimorum martyrum. Quoz sanguis p xpo fusus fuit. plus enim meruerunt q fuisset eis necessarium ad salutem. Et de tali supfluo sumit illud. vñ indulgentie dant. Et istud ē minus clarū qz licet talis mors fuerit vltra necessarium ad salutem. nō tamen ad tantam felicitatem peruenissent sicut fecerunt propter ipsoz sanguinis effusionē. vnde apoca. 6. dicitur q acceperūt stolas albas que preponderant omnibus passionibus suis. et ideo non videtur residuum remanere. cuz eis plenissime sit satisfactus. 7c. Quartus est thesaurus sanctorum confessorum quozum fuerunt illa sublimia merita q longe eis minora suffecissent ad salutem. Et ideo de eoz reliquiis ceteris peccatoribus prouidentur indulgentie. Et illud minus apparet. qz ille qui plus remuneratur. q meretur. nō habet vllum residuum vt alteri rependatur eo q to^m. eius meritum est adequatum et

plusq adequatum sic autem est de confessoribus de quibus dicit saluator. Luc. 6° ca. mensuram bonaz et confertā et coagitatā et super effluentem dabunt infinu corum. Ideo videtur esse dicendum q ille indulgentie que sic dantur ab ecclesia p modum auctoritatis procedunt ex illa potestate quam xps dedit beato petro quando dixit ei. Quodcumq ligaueris super terram. 7c. Et illud potest confirmari quadru plici ratione. Quarum. f. prima est talis. Quando aliquis princeps committit vicario suo plenitudinem potestatis vniuersaliter nullā ponens in commissione sua exceptionem ille potest secundum formam commissionis sibi facte in omni materia relaxare et restringere. cuz habeat potestatem vniuersaliter sibi commissā et nullatenus coartatā. Sic autem commissā fuit potestas beato petro distributivē dicens. Quodcumq ligaueris. 7c. nulla facta exceptione. et sic poterat circa relaxationem pene. sicut poterat circa relaxationes culpe. 7c. Secunda ratio est Quia quicumq princeps committit alicui quod maius est: videtur etiam committere qd minus est circa eandem materiam et causā. vt ille qui potest quod maius ē. potest qd minus est circa eandem materiam. vt q potest sententiarie potest inquirere. Sz circa causas peccatorum maius est absolue re a culpa q a pena. ergo cum princeps ecclesiasticus habeat plenam potestatem absolendi a culpa. multo magis a pena q est minus malum. Lius signum est. qz redditur pēa pro culpa ab eo qui semper dat minora mala pro maioribus bonis. si cur maiora bona pro minoribus. 7c.

Tertia ratio est. Quia cuiusqz committitur relaxatio maioris pene circa eundem processum videtur q non sit negāda relaxatio minoris pene. sicut qui accipit a principe potestatem dimittendi mortē bene videtur accipere potestatem dimittendi mutilationem vel exilationem. Sed p^o potestatem seu plenitudinem potestatis dedit ecclesie remittendi obligationes ad penam eternam: vt patet in absolutio

ne peccati mortalis. ergo multo magis ad penaz temporale purgatorij q inferni. 7c. Quarta rō est. Quia omnis princeps iustitie dō esse promoz ad remittendum q ad puniendum. dicte ezechiele. 18. Non est voluntatis mee mors impij. sed magis vt conuertatur et viuat. 7c. Munc autem videmus q pncipes illa ad que sunt promptiores facilius committunt. ergo cum christus commiserit ecclesie potestatem alligandi ad penam. multo magis absolendi ab eadem pena. et illud non est nisi indulgentia. Dico ergo q successores. b. pe. de plenitudine potestatis commisit. b. petro hz auctoritate dādi indulgentia. qz qūqz hz pntēz sup antecessores. habet illam sup consequens qd nō sequitur nisi ex illo antecessore. sicut si mors nō posset euenire nisi pvenia infirmitate vel egritudine quicumq posset tollere omnē egritudine potest tollere oēm infirmitate et mortem. vnde cuz in ciuilibus actio nasciatur ex obligatione. quicumqz enīz pōt tollere obligationem potest tollere omnē actionem. Et ideo cum pena sit consequens ad culpam sicut actio ad obligationē. Et igitur ecclesia accepit omnem plenitudinem potestatis ad tollendāz ministeria lter culpam non videtur carere potestate ad dimittendum penam. Et quia circa ea que sunt fidei dicti diuine scripture tanq regule et luminē est assentiendus secundū diony. de di. no. Ideo inducitur auctoritas xpi. Jo. 20. di. Quorum remiseritis peccata. 7c. Nunc autem in foro penitentiali licet quis habeat potestatem remittendi peccata quantum ad culpas modo quo remittuntur ibi. non tamen videtur remittēdi nisi quantum ad penā qz si potest remittere quantum ad culpam posset ipsum ita inunctū in peccato mortali detinere. Et ideo illius detentio solū videtur sonare ad penam. Nullus autem potest penam remittere nisi qui potest eaz dimittere. Circa istius sermonis secundam particulam insistendo erga istarum indulgentiarum vtilitatem occurrunt. r. considerationes. Et prima est. Quod iste

indulgentie proficiunt. et per consequens non sunt vacue. Secunda est quid proficiunt. Tertia est. Quantum proficiunt. Quarta est. Quotiens proficiunt. Quinta est. Qualiter proficiunt. Sexta est a quibus proficiunt. Septima est quibus proficiunt. Octava est. Quando proficiunt. Nona est ubi proficiunt. Decima est. Quare proficiunt.

1^a 2^a 3^a Quantum ad primam considerationem. Ad ille indulgentie proficiunt ostenditur per quatuor vias. Prima via est et sumitur ex auctoritate dominica. quod ipse dominus dedit indulgentiam quando dixit magdalene. Remittuntur tibi peccata tua tamquam cum prius perfecta contritione venisset ad christum. in qua contritione culpa remittitur. Et ideo dixit christus. dimissa sunt ei peccata multa quoniam dilexit multum. postea addidit quando sibi licentiam dedit recedendi. remittitur tibi peccata. quod non potest intelligi quantum ad culpam. quod iam dixerat. dimissa sunt ei peccata etc. Et ideo oportet quod intelligatur quantum ad penam. et hec est indulgentia. Et si dicatur quod solus christus potest hoc facere. Non valet. quod ipse promissit apostolis. Io. Ope ra que ego facio et quilibet vestrum faciet et maiora etc. Secunda via sumitur ex auctoritate apostolica. quod non habet maiorem auctoritatem princeps temporalium in temporalibus quam princeps spiritualis in spiritualibus: cum maior principum maior auctoritas committatur. Nunc autem princeps temporalis potest remittere omnem penam temporalem. ergo princeps spiritualis multo plus: cum ei plenaria potestas sit et commissa: cum dixit christus Petro. pasc oves meas. Io. 21. ca. Tercia via est et sumitur ex auctoritate ecclesiastica. quod saluator. Mat. xvi. ca. Describens ecclesie fundamenta dixit. super hanc petram edificabo ecclesiam meam. et portas inferi non prevalebunt adversus eam. unde habetur quod ecclesia vincit portas inferni. et non videtur quod inferni inferiores. Cum nulla virtus ecclesiastica ad illas se extendat. Et sic videtur quod intelligitur de

purgatorio. si. Quod virtus ecclesiastica illas portas vincat quod non potest intelligi nisi quantum ad suffragia. vel quantum ad indulgentiam. Suffragia autem non videntur habere locum. quia non habent efficaciam per modum auctoritatis: sed per modum deprecationis. ubi autem est sola deprecatio ibi non est victoria: sicut hic dicitur de portis inferni etc.

Quarta via sumitur ex auctoritate evangelica. quod christus promissit implicite quod nunc quod deficeret fides ecclesie. Luc. 22. Quando dixit Petro. Ego autem pro te rogabo ut non deficiat fides tua. quod dictum intelligitur in persona totius ecclesie et non singularis persone. quia post illud dictum Petrus perdidit fidem cum christum ter negavit. ut ibidem dicit evangelium. Et quod indulgentie date sunt ab initio secundum fidem ecclesie. Ideo de utilitate indulgentiarum nullatenus est dubitandum.

Secunda consideratio est. Quid ille indulgentie proficiunt. Dico quod ex istis indulgentiis proveniunt quatuor bona.

Et primum bonum est augmentatio gratie. quod cum supponant hominem esse in caritate opera talia meritoria meretur gratie augmentum. quod secundum Augustinum. Caritas meretur augeri. tales autem indulgentie non habentur nisi per opera meritoria de natura sua. ideo lucrum indulgentie non potest fieri sine augmento gratie etc. Secundum bonum est accumulatio glorie. quod cum nullus possit lucrari indulgentiam nisi per fides. et fides est cui promittitur visio divine essentie ex parte dei. Ideo cum indulgentie lucrum augmentetur. necessario dona felicitatis eterne in debito augmentantur. Tertium bonum est remissio pene in hac vita. quod cum sacerdos sapiens veniunt ad penitentem sacramentum imponat penitentiam secundum mensuram peccati. dicit dominus in lege. Moyses si deuter. 25. Ad secundum quantitate de licet erit plagarum modus. Et ideo cum tales penitentie date sunt in penam peccati quantum lucratur de indulgentia tantum tollit de illis penis. Et quia indulgentie

ut patuit sunt ad auferendum penam. unde si sacerdos iniungit. x. dies de penitentia. x. dies de indulgentia evacuatur illam penam quantum ad necessitatem: non quantum ad utilitatem. unde in collationibus indulgentiarum solet dici decem dies de inunctis penitentibus misericorditer relaxamus. Quartum bonum est. Remissio pene in alia vita. scilicet in purgatorio. quod ibi tenetur illa regula de qua habetur apoc. 18. Quamvis glorificavit se et in delictis fuit tantum date ei tormentum et luctum. Nunc autem quantumcumque alicui beneficium aliquod remissum est in aliqua communitate ab illo qui habet plenitudinem potestatis in illa communitate per idem est ac si solus set. Sed si quis penitentiam sibi iniunctam solusset in ecclesia secundum exigentiam suorum peccatorum nulli dubium est quod iterum in purgatorio non puniretur cum non resurgat. duplex tribulatio in idipsum secundum propheticum dictum. Ergo eodem modo si in ecclesia est remissum per indulgentiam. quod erat puniendum.

3^a 4^a Tercia consideratio est. Quantum ille indulgentie proficiunt. Dicitur autem in. 4. 1° sententiarum quod indulgentie tantum valent quantum sonant. id est quantum exprimitur in forma concessionis earum.

Intelligendum est tamen quod indulgentie communiter date solent quadrupliciter sonare. Et primo respiciunt ad determinatum tempus secundum mensuram. scilicet dierum: ut cum dantur. xl. dies de indulgentia. Secundum modo secundum determinatum tempus secundum numerum annorum: ut cum dantur. xl. anni de indulgentia. Tercio modo respiciunt certam portionem peccatorum. ut cum medietas vel pars peccatorum relaxat. Quartum modo respiciendo ad totum simpliciter ut cum datur remissio peccatorum omnium secundum plenariam indulgentiam. De primo modo. si indulgentie sonant ad numerum dierum sunt sic intelligende. Quod si alicui sunt iniuncti. x. dies de penitentia pro suis peccatis in foro confessionis: quod per x. dies de indulgentiis remittuntur illi.

quia ita sonant verba dictarum litterarum forme in quibus conceditur indulgentia. Cum dicit. x. dies de iniunctis penitentibus misericorditer relaxamus sibi. Et si tales non sunt iniuncti tunc tantum auferatur de pena purgatorii quantum per illam penitentiam si facta perfectisset sibi iniuncta sublatum fuisset. quia indulgentia tantum remittit de pena quantum de pena sonat. et illa pena que est semel remissa non debet esse iterum punita. De secundo modo. Si indulgentie sonant ad numerum annorum est intelligendum quod tunc valet quantum valeret per solutio penitentiarum in futurum ad unum annum. Et si dicatur quod intelligimus per unum annum aut per unam diem de penitentia cui correspondet annus vel dies de indulgentia. Dicitur quod in primitiva ecclesia computati erant dies tales secundum arbitrium sacerdotis. ut tali die infligeretur tanta pena quantum poterat portare sine detrimento salutis in abstinentiis et flagellis. quia dicit Augustinus. corpus nostrum non est danandum: sed sanandum. De tertio modo si indulgentie sonant ad quantitatem peccaminum quo ad penam. ut dimidiam partem. tunc tantum valet quantum penitentia sufficiens valeret facta pro tantorum peccatorum quantitate. quia in tali indulgentia remittitur media pars penitentiarum iniunctarum sibi vel iniungendarum secundum arbitrium sapientis sacerdotis quod est finis suus. per idem est ac si fuisset solum. Et ideo de illa portione non habebit penam in hoc seculo. nec in futuro. quia deus ut patuit debet bis non erigere. De quarto modo si indulgentie sonant quantum ad totum cum multum peccatorum ut penam remittant secundum formam indulgentiarum plenarie tunc omne debitum auferetur ut nullus reatus pene remaneat pro isto seculo. quia ab eo pena remittitur sibi quantum in hoc seculo potest vniuersaliter solueretur patuit et ligare. nec etiam in futuro seculo. quia illud quod est plene re-

missum ab inferis princeps in suo principatu ubi est plena potestas sibi commissa a superiori non debet ulterius erigi a suo principe committente in principatu superiori: alioquin obutaret sue commissioni. Et ideo cum talis pena sit totaliter dimissa in hoc mundo per illum cui est potestas commissa, tale debitum non est in futuro seculo a deo exigendum: sicut dicitur ratio naturalis. Et tunc solent talis questio fieri. Si tales qui cum plenitudine talis indulgentie .s. moriuntur nullo peccato appposito, statim euolant. Dicitur quod sic, quia nullum impedimentum est ascendendi in celum, ex quo quis moritur in gratia, postquam christus preparauit viam per solutionem debite pene. Unde anime post sufficientem purificationem confestim euolant iuxta illud ps. Torrem mentem pertransiuit anima mea, ergo cum illud quod est remissum per idem sit ac si esset solutum, alioquin inanis esset solutio vel remissio, nisi confestim euolant. Et ideo dicit christus Petro signanter. Adhuc. tibi dabo claves regni celorum etc. Quando enim quis habet claves confestim potest introducere, nec per alium modum inuenitur, per quem possit sedes petri celum claudere vel aperire, quia peracta penitentia hic vel ibi sine ipso quisque ingreditur.

4^a p^o. Quarta consideratio est. Quotiens ille indulgentie proficiunt. Dicitur autem quod sicut sacramentum penitentie est iterabile, dicente sapiente prover. 24. Septies in die cadit iustus et resurgit. Que resurrectio non fit nisi per penitentiam. Ita de necessitate indulgentie est iterabile et frequenter, quia sicut potest iterari culpa et frequentari, ita pena consequens ipsam. Et ideo sicut penitentia frequentatur ad emendandam culpam et indulgentia iteratur ad delendum penam et etiam dirimendam consequentem ipsam. Intelligendum est tamen quod quattuor modis potest intelligi quod statum indulgentiarum frequentatio proficiat ad penas purgatorii propter quas hodie principaliter intenduntur.

tur. Et primo modo ut quis lucratur unam diem de indulgentia habeat. scilicet, ceteram diem refrigerii cum erit in purgatorio. Et ita de uno anno etc. Secundo modo ut quis lucratur unum annum de indulgentia per unum annum eius pena in purgatorio breuetur. Et ita de una die etc. Tercio modo: ut quis lucratur unam diem vel unum annum de indulgentia tantum habeat de refrigerio in purgatorio quantum de pena habuisset si penitentiam tantam in hoc mundo fecisset.

Quarto modo: ut si lucratur unum diem vel unum annum de tali indulgentia, tantum breuetur de eius pena: quoniam in penitentia fuisse si penitentiam redemptionem per indulgentiam perfecisset: quia ut patuit, indulgentie ad penitentias inunctas vel iniungendas directe respiciunt. Sed primus modus non videtur esse conueniens, quia anime non detinentur in purgatorio nisi ad soluendum penam sibi de terminatam. Et ideo pena illa terminata anime statim euolant, et ideo non videtur ibi tale refrigerium, quia pro tempore illo quo non puniuntur deberent esse beate.

Ideo talis dilatio felicitatis preter penas videtur esse iniusta. Nec secundus modus valet, quia ille cuius auctoritas non extenditur ad altam vitam non videtur posse prefigere tempus pene quod exigitur in alia vita. Cum nullus princeps extra suum principatum possit aliquid statuere, princeps autem ecclesie non videtur habere iurisdictionem extramundane vite. Et ideo videtur quod possit illi tempus limitare.

Nec tertius modus valet, quia tale refrigerium non admittitur in purgatorio ne ibi ultra debitum sancti redimantur, nec esset perfecta talis indulgentia cum tali refrigerio esset pena danti que ponitur maxima. Nec quartus modus, quia non sunt equales penitentia huius vite ad penas illas secundum Aug. Et ideo non potest ibi fieri bona commensuratio. Iovis videtur esse dicendum. Si quis diligenter respiciat ad premium quod tantum diminuitur de pena purgatorii per unam diem

aut per annum de indulgentia quantum breuiatum fuisse si talis per annum aut per diem penitentiam hanc egisset, quia indulgentie respiciunt penam peccati secundum quod imponitur ab ecclesia, et illud potest ab ecclesia remitti, cum esset remissum non remittitur in alio mundo. Et quia certum est quantum de pena purgatorii diminuit unus annus penitentie.

Ideo incertum est quantum diminuat unus annus indulgentie, unde accipitur documentum quod certum est lucrari indulgentiam secundum quantitatem culpam, tertiam: vel quartam vel mediam, per quantitatem temporis quod, ut mille vel 2. annorum, quia ibi est certitudo de certa parte temporis purgatorii de media vel de tertia: hic autem de nulla. Et quia in talibus beneficiis spiritualibus homines sunt minime conquerendi solertes. Et ideo dicitur 2. cor. 16. filii huius seculi prudentiores sunt filiis lucis in generatione sua etc.

5^a p^o. Quinta consideratio est. Qualiter indulgentie proficiunt. Dicitur quod proficiunt eo modo quo penitentia hic inueniuntur quando perficiuntur, quia eo modo proficiat alicui remissio debiti quo proficiat ipsius satisfactio, ut amplius illud debitum nunquam repetatur, unde qui perficit penitentiam debitam facit satisfactio nem. Et qui habet indulgentiam habet eiusdem debiti remissionem de quo dicitur in ps. Remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et amplius non ero, quia scilicet ista remissio fit in hac vita quamuis profutura. Intelligendum est tamen quod sacramentum penitentie contingit quadrupliciter terminari quod subsequitur indulgentia peccatorum. Et primo quando a sacerdote nulla iniungitur penitentia, sicut christus dixit mulieri adultere Jo. 8. vade et amplius noli peccare. Et illud contingit quando quis confitetur in puncto mortis, quia nullam potest in hoc mundo perficere penitentiam. Secundo quando a sacerdote imponitur maior penitentia quam debeat propter ignorantiam sacerdotis ponderantis quod non est pon-

derandum, sicut dicitur de pharisaeis qui decimant mentem et cinivium etc.

Tercio quando a sacerdote imponitur minor penitentia quam debeat, ut contingit propter voluntatem penitentis, sicut illi qui alligant honora gratia et dignitate suo, non ea mouere. Quarto quando a sacerdote imponitur pena adaequata peccatis confessis, et illud contingit ex discretione sacerdotis inter lepra et lepra de seueritate sapienter ut habetur in lege 2. cor. 13. et obediencia penitentis. Nunc ad propositum per quod nulla datur pena tota indulgentia sequens respicit tamen penam purgatorii, et sic ibi non habet auctoritatem ecclesia militans, cum pena non sit hic remissa, nec ibi remitti potest. Secundo quando penitentia excederet illa per indulgentiam remittatur tunc constat quod in purgatorio non remittitur, quia iam est superhabundanter remissa, et si non remitteretur non puniretur quantum est hic, quia ibi est iudicium equissimum loquendo secundum proportionem. Tercio quando penitentia deficit tunc illud quod deficit supplentur in purgatorio, quia semper curia superior est iusta et refecit superflua, et supplet diminuta in punitione, ibi est curia superior de tota indulgentia de iniunctis penitentibus euacuabit quicquid ibi exigeretur de illis si non complerentur. De reliquo autem quod iniungi debuisset si non fuit hic iniunctum quomodo erit hic remissum, et si hic non remittitur quod ibi non exigitur.

Quarto quando penitentia est adaequata culpam clarum est quod si tota remittitur hic legitime tunc nullo modo exigitur quod debitum remissum a nullo iuste exigi potest. Et ideo secundum premissa vi illiusmodi modus adipsam indulgentiam in purgatorio esse videtur ut unusquisque penitentiam sufficientem hic acceptaret et post acceptam per indulgentiam redimeret. Et illud sonat modus antiquus conferendi indulgentiam de penitentibus si ibi iniunctis.

Sexta consideratio est. A quibus ille in 6^a p^o. indulgentie proficiunt. De quibus sic indulgentie

sunt viles quando conferuntur ab illis q
conferendi vel dandi habent auctoritates
aliter minime valent. Intelligendū est
tamē q in ecclesia fuerūt a principio quat-
tuor ordines distincti. s. Primus incipi-
endo ab infimis fuit ordo diaconorum. de
quo fuit beatus Stephanus cum alijs. vj.
de quibus habetur. act. vi. Secundus
fuit presbyterorum. de quibus dicit xpus.
Luc. xxi. Hoc facite in mea commemora-
tionem quando dedit eis potestatem con-
ficiendi corpus suum. Tertius fuit episco-
porum: quibus xps dixit. Quodcuqz liga-
ueris etc. qz episcopi successerūt apostolis.
Quartus fuit summorum pontificum.
quorum primus fuit beatus Petrus cui
dictum fuit. Quodcuqz ligaueris etc. Et
illos quattuor ordines distinguit Diony-
sius de angelica serar. Primus aut non fa-
cit ad propositum. qz nulla auctoritas ab-
soluendi atqz ligandi dīconibus est con-
cessa nisi solis sacerdotibus ministrare. S3
circa tres alios ordines ponuntur quattu-
or catholica documenta. Et primum est
qz sicut sacerdotibz fuit collata auctoritas
absoluedi a culpa quando fuit promul-
gatum sacramentum penitentie. Jo. xi.
Quorum remiseritis peccata remittuntur
eis. ita auctoritas absoluedi a pena quan-
do dicit. Quorum retinueritis retēta crūt.
vt fuit offensum. Et cōfirmatur. qz maior
potestas data est eis. absolutio a culpa.
vt patuit: tum qz pōt obligare ad penam.
Et lex diuina est promptior ad absoluen-
dum qz ad ligandum. Secundum est qz
sicut potestas absoluedi a culpa fuit sa-
cerdotibus limitata. vt nō possit nisi circa
limitata peccata absoluerē. ita potestas
absoluedi a pena per modum indulgen-
tie fuit limitata per superiores. vt non pos-
sint per se indulgētiā dare: ne forte uilescat
et facilitas indulgētie sit occasio culpe. vñ
nisi fuisset iuris positio limitata: illa po-
testas videretur. quilibz sacerdos posse ab-
soluere: sicut sumus ierarcha: qd est plus
qz quocunqz indulgētia. Tertium est.
qz talis indulgētia et potestas in episcopis
nō est ligata. sed tñ determinata. vt non

possint simul nisi. xl. dies cōferre qui potu-
issent alias sine determinatione. Cum ita
dixerit eis. s. quodcuqz ligaueris etc. in
apl. sicut in summo pontifice Petro.
Quodcuqz ligaueris etc. Quartum est
qz talis potestas est in summo pontifice ide-
terminata. qz nec termino fuit colata a xpo
vsqz patuit. ita qz nullus alius pōt euz limi-
tare tanqz totius ecclesie pastores. Jo. xxi.
Et ideo potest plenam indulgētiā et de-
terminatam: sicut ei videtur quibuscunqz
conferre capitibus.

Septima consideratio est. Quibus iste
indulgētie proficiunt. Dicitur qz nō va-
lent nisi illis qui sunt idonei ad ipsas reci-
piendas: dōcente domino eis quibus con-
cessa fuit hec auctoritas. Si fuerit ibi fili-
pacis regesceat super euz par vestra. sinan-
tem ad vos reuertetur. Intelligendū
est tñ qz quattuor impedimēta inueniuntur
ne indulgētie proficiant alicui. qz tñcuqz
recte fuerint date. Primum est defe-
ctus credendi. quando quis non habet fi-
dem qz talia proficiant. qz dicit Augu. de
doctrina xpiana primo. qz xpus dedit cla-
ues ecclesie. vt qz nō credēt in casibz. dimi-
ti peccata non dimittant ei. et qz crederet in-
dulgētiā perciperet etc. Secundum
est defectus acceptandi s. quando quis nō
est in diuina gratia. quia tunc est obliga-
tus ad penam eternam circa quam non
cadit indulgētia: cum sit inremissibilis
quandiu est in mortali culpa. tunc enim
non valet indulgētia. quia indulgētia
sequitur culpe delectionem etc. Tertius
est defectus communicandi. quia quando
cunqz est aliquis excommunicatus pro
eo qz est ab ecclesia pēctus non est capax
indulgētie: cum non sit in ecclesie gre-
mio constitutus. et ideo sicut membrū mor-
tuum non suscipit beneficium corporis.
ita isti non recipiunt beneficia ecclesie.

Quartum est defectus confessionis et
contritionis. quia quando datur indulgē-
tia vere penitentibus et confessis tunc qua-
tuncqz penitent vere et veram con-
tritionem habent cum gratia nisi sacra-
mentum confessionis sub cuius con dīctio.

ne talis datur indulgētia percipiant vel
recipiant. in cuius figura ante peccatorum
expiationem fiebat confessio omnium in-
quitatum filiorum israel. 2. cor. xvi.

Intelligendū est tamen qz confessio
peccatorum penam cōmūiter videtur ne-
cessaria ad percipiendum indulgētiā.
quia nulla indulgētia habet locum de de-
bito remittendo vbi debitum non est adiu-
dicatum: et qz non constat deberi non po-
tuitur absolute remitti. Ista adiudicatio
debiti in ecclesia non sit ante penitentie sa-
cramentum. vnde ante ipsum nullus obli-
gatur ad penam in hac vita. ergo non ca-
dit talis ecclesie remissio donec peccata su-
erint per ecclesiam iudicata. Et ob hoc vi-
detur dari indulgētia vere penitentibus
et confessis etc.

Octaua consideratio est. Quando pro-
ficiunt iste indulgētie. Dicitur autem qz
proficiunt eo tempore cum homo potest
mereri cum propter opera meritoria sem-
per assignentur. De quo tempore dicitur
Matth. ix. Adde autem oportet operari:
qz opera eius qui misit me donec tempus
est. Et quia alio tempore talia non pro-
ficiunt. Ideo sequitur. venit nox in qua
nemo potest operari etc. Intelligendū
est tamen qz circa istam considerationem
occurrunt quattuor veritates. Quarum p-
ma est. qz tales indulgētie proficiunt exis-
tibus in hac vita. quia ipsi sunt in plena iu-
risdictione ecclesie. Et ideo sicut ecclesia
potest eos ad penam obligare ita a pena
absolvere etc. Secunda veritas est qz
non proficiunt existentibus in alio mundo.
quia illi sunt extra iurisdictionem eccle-
sie. cum sint extra terminos vie. vnde chri-
stus non dedit potestatem ecclesie ligandi
atque soluendi nisi super terram etc.

Tertia veritas est qz proficiunt pro ista
vita. quia per tales indulgētiā remitti-
tur penitentia quam hic perficere oportet
resuscitant pariter et eorum forma. cum dētur
et iunctis penitentibus.

Quarta veritas est qz proficiunt pro alia
vita quando dantur existentibus in hac

vita. qz illud quod est remissum legitime
in curia inferiori non potest legitime cri-
gi in curia superiori. Et cum dantur iste
indulgētie remittuntur pene debite in ec-
clesia existente ab eo qui in ecclesia accepit
plenitudinem potestatis. Sed ex istis ve-
ritatibus accipiuntur duo catholica do-
cumenta. Primum est. qz nullus prela-
tus potest concedere indulgētiā san-
desunctis. quia non sunt sub eius iuris-
dictione. Secundum est qz nullus po-
test lucrari indulgētiā pro suis prede-
cessoribus desunctis. quia illi non sunt
sub auctoritate indulgētiā conferentis.
cuius signum est. qz circa mortuorum sub
fida ecclesia non vititur modo potestatis
sed humilitate supplicationis. vt dicit bea-
tus Dionysius.

Nonā consideratio est vbi proficiunt
iste indulgētie. Dicitur qz quattuor loca
distinguit sacra scriptura vbi conueniunt
merita ponderari. Primum locus est
istius mundi de quo dicitur in ps. Sta-
tisti in loco spaciofo pedes meos. quia
hic datur spaciū ad bene operandum.

Secundus locus est purgatorij de quo
dicitur Job. 8. auro locus ei? in quo cō-
flatur. quia ille non est nisi ad purgan-
dum electos. Tertius locus est infer-
ni. de quo dicitur deuter. xxi. capti. dicit
tur in loco hororis et vaste solitudinis i
figura. quia licet ibi sint multi. tamen nō
sunt aliquo ordine vel annu federati.

Quartus locus est paradisi. de quo
Ezo. xxi. Est locus apud me cum vo-
minis voluit dōysi suam clientiam re-
uelare. Nunc autem ad propositum
secundum illa quattuor loca hic ponun-
tur quattuor documenta. Quorum scilicet.
Primum est. Quod iste indulgē-
tie non proficiunt existentibus in paradiso.
quia vt patuit dīrecte respiciunt penas.
Ibi aut nulla est pena. imo felicitas sum-
ma: nō quoniam merita in actibus bonie qui-
bz adquisit indulgētia ibi p ficiat. qz idul-
gētie introitu illi felicitatē accelerant. S3 ex
quo ibi sūt nulla talia idigēt p quo statu.

dicti dominus Adoyfi. Ego ostendam tibi omne bonum etc. Secundus est Ad nihil pro iustis meritis in inferno: q. si iust proficerent tantum possent multiplicari. q. ipsi possent a penis liberari. Tercius op positum dicit pps. Aut quia dabit homo commutationem pro anima sua. Non tamen videtur inconueniens si pro illo statu hic proficiant sicut pro statu purgatorii. Quia si quis perficiat penitentiam pro peccatis preteritis et postea dñetur p peccatus sui penitens non puniatur in inferno p peccatis preteritis. de quibus sufficientes penam portauit: sicut dicit in ps. Deus nō punit bis in idipsum. Ita eadem ratione si lucratus fuisset de illis penis indulgentias. unde si quis post plenam indulgentiam peccare vnicuique peccato quo dñaret non puniretur in inferno nisi de illo. scd dum premissa etc. Tertium documentum est. Quod iste indulgentie non proficiunt in purgatorio exstibus. quia pena que ē eis limitata p supiorē iudicē nō pōt p inferiorē dñm vel tolli. q. q. q. mori ad certā penā in purgatorio dñat diuino iudicio. et non hūano. Et ideo videtur q. non possit ipsum a tali pena liberare quis sua auctoritate nisi fuerit absolutus prius et tunc proficiunt pro purgatorio et non in purgatorio. Quartus documentum est. Quod indulgentie iste solum proficiunt in hoc mundo. quia dantur secundum auctoritatem militantis ecclesie. que non est nisi in hoc mundo. nec ei⁹ auctoritas directe se extendit ad aliud seculum nisi quantum in hoc mundo remittitur vt fuit ostensum. Intelligendum est tamen q. solet fieri questio. Si pnceps ecclesie militantis possit purgatorium totaliter euacuare. quia ibi videtur esse quedam portio militantis ecclesie. q. non sunt in termino. Et illud non obstat. quia nō sunt in statu merendi aut de merendi. Tum quia illud potest dupliciter intelligi. Aut quantum ad penas de preterito iniunctas. et sic non videtur. q. ille sunt iniuncte auctoritate diuina et non tolluntur humana. Aut quantum ad in

iungendas. et tunc possit diuinus iudicē preuenire soluendo. nec deus iterato requirat qui dedit talem potestatem super terram. vt si statueret. quicunq. ultimo momento sue vite esset in statu gratie q. eo ipso consequatur plenam indulgentiam. tunc cum nullus descendat ad purgatorium nisi in gratia constitutus et tunc hic est plenarie absolutus et sic nunq. vltus descenderet ad purgatorium. et confestim euolare quod est mirum. licet appareat verum ex dicto christi assumpto. f. Quodcunq. ligaueris etc.

Decima consideratio est. Quare iste indulgentie proficiunt. Dicitur autem q. p ficiunt secundum q. est ordinatum a deo ad supportandam humanam fragilitatem et infirmitatem et ad declarandam diuinā benignitatem. de quibus dicitur sap. xj. Adhuc eritis omniū. quoniam omnia potes. Et iterum pariter omnibus. quia tua sunt omnia qui amas animas. Intelligendum est tamen q. circa istam considerationem occurrunt quattuor documenta. Quorum primum est. Quod tales indulgentie non proficiunt quando dantur pro rebus illicitis: vt si quis daret indulgentiam cunctibus ad iniustum bellum aut ad inhonestum lucrum vel locum. immo nocent tam conferenti q. suscipienti peccatibus mortaliter et committentibus sacrilegium. quia sacra auctoritas a christo collata applicatur licitis et non illicitis. unde cor. io. Quod potestatem dederat ei dominus non ad destructionem fidelium. sed ad hēdificationem.

Secundum est. Quod tales indulgentie proficiunt quando dantur pro bonis operibus: vt pro peregrinatione vel pro elemosinis. q. cui licitū ē remittere penam licitum est recipere satisfactionem quantumq. par uiam. Et ideo cum ibi fiat aliqua satisfactio proficit plusquam si fieret nulla. quia in tali bono opere non solum remittitur pena. sed augetur gloria.

Tertium documentum est. Quod tales indulgentie de bonis meritorum non proficiunt secundum excessum talis

meriti. unde quodcunq. datur maior indulgentia pro minori merito non proficit ad diminuendam penam per modum talem ex merito operis: sed auctoritate dantis et per idem tunc proficiunt minus bonis sicut magis bonis. Quartum est. Ad iste indulgentie proficiunt absolute date: quāuis nō sint alicui bono operi adiuncte. q. habens plenam potestatem in communitate potest ibi debitum sine aliqua solutione relaxare sicut quodcunq. preteritis articulo non valeret etc. Sed remanet dubius ex premissis. Quia sicut penitentia de preteritis peccatis mortalibus facta in statu culpe secundum aliquos proficit. Ita videtur q. indulgentia que datur ad remissionem talis pene in tali statu possit proficere si daretur absolute pro quocunq. statu ab ecclesia que non solus bonis sed etiam malis multiplicia beneficia prestat scdm illud qd dicitur. Qui solem suum facit oriri super bonos et malos etc. Qui nobis concedat hic in presenti gratiam. et in futuro gloriam. Amen.

In festo assumptionis marie virginis. Sermo primus.

Elevata est magnificentia tua super celos etc. ps. 8°. Quia magnificentia regia consistit in largita distributione donorum. et dona supernaturalia fuerunt a rege regum virginis marie largissime distributa cōuenienter dicitur de ipsa magnificentia diuina q. eleuata est etc. Et scdm hoc huiusmodi magnificentie assumptio ipsius marie virginis dupliciter describitur in his verbis. Et. f. primo quantum ad solius in quo fuit indyotata. Luz premitit. Eleuata. f. de valle huius miserie. Omne. n. qd eleuatur in imo sterit etc. Scdō quantum ad terminū ad quē fuit exaltata. Et sequitur super celos etc. De quibus duobus dicit Job. 20. Ad preceptum tuum eleuabitur aquila. i. mater dñi pp sublimitatem sui volatus quantum ad primū. Et

ponet in arduis nidum suum. i. in sublimitatibus celorum quantum ad secundum. Circa primum est intelligendum q. cū dicitur eleuata est. Ista eleuatio fuit p° i statu patriarcharum subtiliter figurata p illum ascensum qñ ascendit habraā de egypto cum fara sponsa sua: et venit ad terram promissionis in loco vbi prius fixerat tabernaculum. Ite habraā qui dictus fuit pater multarū gentium significat xps a quo omnes gentes regenerationis grāz acceperūt scdm illud Jo. Nisi quis renatus fuerit ex aqua etc. Ite ascendit de egypto huius seculi cum fara sponsa que figurat matrem dñi. Tum q. sicut illa concepit angelo nuncians sic et maria. Tum q. cum esset sterilis vt hētur in gē. concepit vtrūq. spūs sancti. Tum q. genuit filiū quē pater eius dixit ad imolandum cum illa fara. i. cum virgine matre nostra xps ascendit. quādo ipsam in celum assumpsit vbi ē terra promissionis vbi prius erat tabernaculum. quia a mundi constitutione preparauit dignissimum habitaculum matri sue iuxta illud io. in domo patris mei mansiones multe sunt etc. Secundo in statu pontificum spiritualiter signata nā meri secundo vbi dicitur. Eleuabitur tabernaculum testimonij per officia leuitarum quando filij israel per desertum venerunt ad terram promissionis. Istud tabernaculum erat similitudo matris domini. Tum sicut in illo repositum erat sancta sanctorum. sic in virgine erat repositum secundum Dan. ille qui est sanctus sanctorum. Tum quia sicut in illo erat archa federis. sic in virgine humanitas christi in qua humana natura fuit ineffabiliter confederata. illud tabernaculum eleuauerunt leuite. i. angeli qui in tabernaculo celesti deseruiunt in sua assumptione. iuxta illud. Sanctificati sunt ergo sacerdotes et leuite. Tercio fuit in statu regum ardentem desiderata. unde exclamat Surge domine in requiem tuam tu et archa sanctificationis tue etc. Ista archa est mater domini de qua dicitur apoca. visa est archa testamenti eius in templo